

Jaarverslag 2016 Yulius Onderwijs

Yulius Onderwijs - Onderwijs met duurzaam perspectief
Definitief 1.0

Inhoud

Verslag van de Toezichthouder	4
Voorwoord directeur Onderwijs	6
1 Uitgangspunten van de verslaglegging.....	7
2 Profiel van de organisatie.....	8
2.1 Yulius Onderwijs	8
2.2 Algemene gegevens.....	8
2.3 Structuur van het concern.....	8
2.4 Kerngegevens	10
3 Bestuur, toezicht, bedrijfs- voering en medezeggenschap ..	12
3.1 Normen voor goed bestuur	12
3.2 Raad van Bestuur	12
3.3 Directie Yulius Onderwijs.....	13
3.4 Raad van Toezicht	14
3.5 Bedrijfsvoering	15
3.6 Medezeggenschap Yulius Onderwijs	15
4 Beleid, inspanningen en prestaties	17
4.1 Missie en visie Yulius algemeen	17
4.2 Essentie en leidende principes Yulius Onderwijs.....	17
4.3 Algemeen beleid verslagjaar.....	18
4.4 Ontwikkelingen Yulius algemeen.....	18
4.5 Ontwikkelingen en behaalde resultaten Yulius Onderwijs.....	19
5 Personeelsoverzicht	29
5.1 Personele bezetting	29
5.2 Ziekteverzuim	29
5.3 Mobiliteit	31
5.4 Klachten	32
5.5 Beheersing van uitkeringen na ontslag.....	32
6 Financieel beleid	33
6.1 Continuïteitsparagraaf	35
7 Jaarrekening	41
Bijlage I Samenstelling Raad van Toezicht Yulius	73
Bijlage II Jaarverslag Medezeggenschapsraad Yulius Onderwijs 2016	74
Bijlage III Overzicht belanghebbenden en samenwerkingspartners	77
Bijlage IV Ontwikkelingen op de locaties van Yulius Onderwijs.....	78

Jaarverslag 2016 Yulius Onderwijs

De Raad van Bestuur van Yulius Onderwijs te Dordrecht heeft de jaarverslag 2016 van Stichting Yulius vastgesteld in de vergadering op 18 mei 2017.

De heer J. Wagenaar
Raad van Bestuur a.i.

De Raad van Toezicht van Yulius heeft de jaarverslag 2016 van Stichting Yulius Onderwijs tijdens de vergadering op 29 mei 2017 goedgekeurd.

Mevrouw ir. E. Schaper MBA
voorzitter Raad van Toezicht

Verslag van de Toezichthouder

Terugblik 2016

In 2016 stond het overleg tussen de Raad van bestuur en de Raad van Toezicht in het teken van de maatschappelijke ontwikkelingen in het onderwijs en de GGZ en de gevolgen daarvan. In 2015 heeft een portfolio analyse plaats gevonden die de grondslag was om in 2016 met diverse regionale zorgaanbieders of ketenpartners een verkenning naar mogelijke samenwerking te starten. Deze verkenningen tot samenwerking zijn door de Raad van Toezicht nauwlettend gevolgd. De Raad van Bestuur is bevraagd op de kwaliteit van hun besluitvorming en betrokkenheid van stakeholders.

De Raad van Toezicht heeft erop toegezien dat Yulius ook in tijden van wijzigingen in financiering en de daarmee toegenomen onzekerheden en risico's (denk hierbij aan de sectorbrede jaarrekeningproblematiek) blijft koersen op haar strategie om kwalitatief goede zorg en goed onderwijs te leveren, ook aan zware doelgroepen.

Het verandertraject "Sturen op essentie", dat verderop in het jaarverslag is beschreven, wordt door de Raad van Toezicht omarmd. De Raad van Toezicht is van mening dat deze beweging gekoppeld aan weloverwogen portfoliokeuzes noodzakelijk is om op lange termijn goede zorg en goed onderwijs te kunnen blijven bieden. De Raad van Toezicht heeft met interesse de herstructurering van de divisie onderwijs gevolgd en meent dat de divisie hiermee de toekomst slagvaardiger tegemoet kan gaan, zeker gelet op de flexibiliteit die passend Onderwijs vraagt van de organisatie.

De Raad van Toezicht is tevreden over de gerealiseerde consequente verbinding tussen onderwijs en zorg. Door de start van het aandachtsgebied Onderwijs en Zorg en de aanstelling van een leidend professional zijn alle voorwaarden om toegevoegde waarde voor leerlingen met zorgbehoefte en cliënten met onderwijsbehoefte te creëren, ingeregeld. De in 2016 gestarte Commissie Onderwijs volgt de ontwikkelingen binnen de aandachtsgebieden Onderwijs (en Zorg) op de voet.

Helaas is de samenwerking tussen Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur eind van het jaar beëindigd. Binnen de collegiale Raad van Bestuur verliep de samenwerking niet meer naar wens. Dit heeft de Raad van Toezicht doen besluiten van beide bestuurders afscheid te nemen en per 2 januari 2017 Johan Wagenaar als ad interim-bestuurder te benoemen. Van Jean-Luc Klompenhouwer is eind december afscheid genomen. Jan Menting verlaat Yulius op 1 mei 2017. Johan Wagenaar continueert het ingezette verandertraject en adviseert de Raad van Toezicht onder meer over de gewenste samenstelling van de nieuwe Raad van Bestuur en te overwegen portfoliokeuzes.

Vooruitblik 2017

In 2017 zal de Raad van Toezicht de ingezette organisatieveranderingen en de (invloed van) externe ontwikkelingen nauwlettend blijven volgen. Daarnaast besteedt de raad vanzelfsprekend veel aandacht aan het benoemen van een nieuwe Raad van Bestuur die Yulius ondersteunt om 'terug naar de essentie' te gaan en die de noodzakelijke keuzes zal maken in de portfolio van Yulius.

De Raad van Toezicht verwacht dat Yulius in 2017 structurele en breed ingezette activiteiten ontplooid voor leerlingen met zorgbehoefte en cliënten met onderwijsbehoefte. De raad zal toezien en waar mogelijk een bijdrage leveren om nog meer verbinding met interne en externe stakeholders te zoeken. En tot slot volgt de Raad van Toezicht nauwgezet de actuele financieel-economische ontwikkelingen en de daarbij relevante risico's en bewaakt de solvabiliteit en liquiditeit van de organisatie.

Voorwoord directeur Onderwijs

Groei - in veel opzichten

2016 kenmerkt zich voor Yulius Onderwijs als een jaar met groei, dynamiek en flexibiliteit. We hebben ons tot het uiterste ingespannen om alle leerlingen die in de loop van 2016 bij ons werden aangemeld, een passende onderwijsplek te bieden. Veel nieuwe medewerkers zijn met ons het avontuur aangegaan en de teams hebben hun uiterste best gedaan om onze leerlingen zorg en onderwijs van hoge kwaliteit te bieden. We hebben binnen een periode van enkele maanden twee dependances geopend, verhuisd en weer heropend en we hebben in de zomervakantie twee locaties grondig verbouwd. Daarbij was de groei van het aantal leerlingen voor ons een onverwachte ontwikkeling. Met de start van Passend Onderwijs was het de verwachting dat het aantal leerlingen binnen het (Voortgezet) Speciaal Onderwijs juist zou afnemen. Nog steeds zoeken we samen met de gemeenten en de samenwerkingsverbanden naar de verklaring voor deze onverwachte ontwikkeling: gaat het mis met Passend Onderwijs? Of is het juist een positieve ontwikkeling en nemen meer leerlingen nu deel aan het onderwijs? Of vormen de Transitie Jeugdzorg en Passend Onderwijs communicerende vaten en hebben maatregelen binnen de ene transitie (ongewenste) effecten op de andere transitie? Hoe dan ook, de groei heeft geleid tot waardevolle gesprekken binnen de samenwerkingsverbanden en het versterkte besef van onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor alle leerlingen.

Inhoudelijk hebben we ook in diverse opzichten groei doorgemaakt. We hebben onze leidende principes woorden gegeven, met als essentie dat we bijdragen aan het duurzaam perspectief van onze leerlingen. Dit vraagt onderwijs en ondersteuning van hoge kwaliteit. Onze medewerkers vervullen hierin een cruciale rol. Zij ondersteunen de leerlingen in wie ze zijn, wat ze willen bereiken en wat ze willen leren. Ze zoeken de 'klik' met de leerling, zodat een leerling zich vertrouwd genoeg voelt om tot ontwikkeling te kunnen komen.

De samenwerking met Yulius Zorg en andere zorgaanbieders heeft in 2016 verder invulling gekregen, zodat leerlingen tijdig de passende ondersteuning kunnen krijgen. Dit heeft geleid tot de start van de onderwijs-zorg-poli en het aanbod van onderwijs-zorgarrangementen op het Ambulant Leercentrum. In 2017 zullen nieuwe initiatieven volgen, met als streven om elke leerling die dit nodig heeft, zorg & onderwijs geïntegreerd aan te kunnen bieden.

In dit jaarverslag krijgt u een weergave van de vele opzichten waarin groei heeft plaatsgevonden en de groeipijnen die we bij vlagen hebben moeten doorstaan. Ik wens u veel leesplezier.

Monique Baan
Directeur Yulius Onderwijs

1 Uitgangspunten van de verslaglegging

Eisen aan verslaggeving

Yulius Onderwijs heeft voor haar financiering te maken met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW). De jaarverantwoording van Yulius Onderwijs voldoet aan de eisen gesteld vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Om te voldoen aan de diverse eisen bestaat de jaarverslaglegging uit een Jaarverslag Onderwijs en de jaarrekening. Het Jaarverslag Onderwijs is beschikbaar via www.yulius.nl.

Reikwijdte

In dit Jaarverslag wordt verslag gedaan van de prestaties van Yulius Onderwijs. Er wordt niet in detail ingegaan op de resultaten van Yulius Zorg. Hiervoor wordt verwezen naar de separate jaardocumenten en de jaarrekeningen.

Totstandkoming

In de Kaderbrief 2016 van Stichting Yulius staan de beleidskaders en de uitgangspunten voor de begroting en de jaarplannen van de divisies en afdelingen. De doelen uit het jaarplan 2016 van de divisie Onderwijs zijn een afgeleide van de ambities uit de Kaderbrief 2016. Deze documenten vormen de basis voor dit jaarverslag. Deze kaders en uitgangspunten vormen de basis voor dit jaarverslag. De Raad van Bestuur keurt het Jaarverslag en de jaarrekening goed en de Raad van Toezicht stelt beide documenten vervolgens vast.

2 Profiel van de organisatie

2.1 Yulius Onderwijs

Yulius Onderwijs is een dochterstichting van Yulius. Yulius Onderwijs biedt speciaal onderwijs aan leerlingen met (het vermoeden van) een psychische stoornis.

2.2 Algemene gegevens

Naam verslagleggende rechtspersoon	Stichting Yulius Onderwijs
Adres	Dennenhout 1
Postcode	2994 GC
Plaats	Barendrecht
Telefoonnummer	088-4056401
BRIN-nummer	01UC
Nummer Kamer van Koophandel	24292566
E-mailadres	directie.onderwijs@yulius.nl
Website	www.yulius.nl

Naam rechtspersoon	Stichting Yulius
Adres	Hellingen 21
Postcode	3311 GZ
Plaats	Dordrecht
Telefoonnummer	088-40 50 600

2.3 Structuur van het concern

Juridische structuur

Stichting Yulius is opgericht op 6 juli 2009, na een fusie tussen Stichting RMPI en Stichting De Grote Rivieren. Yulius heeft de volgende dochterstichtingen: Yulius Onderwijs, De Baandert en Prima Arbeidstoeleiding.

Besturingsmodel

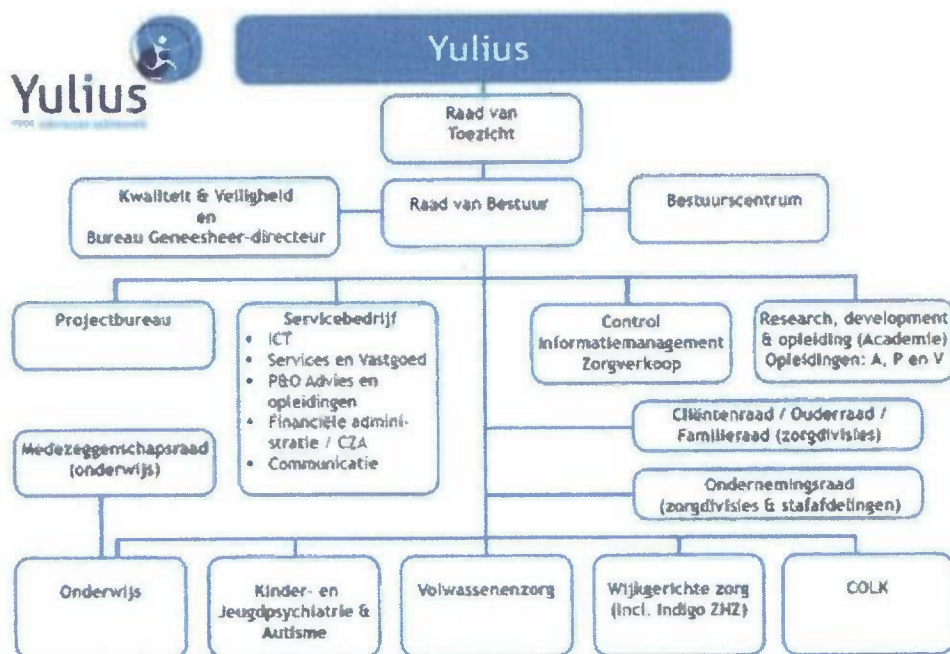
Yulius hanteert het Raad van Toezichtmodel als besturingsmodel. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het gevoerde beleid. Een tweehoofdig Raad van Bestuur bestuurt de organisatie en voert de dagelijkse leiding. Uitgangspunt hierbij is onder andere de Zorgbrede Governancecode uit 2010 voor de divisie Zorg en de Code Goed Bestuur uit 2012 voor de divisie Onderwijs.

Organisatiestructuur

Tot en met 31 december 2016 was de organisatie in vier divisies ingedeeld: één divisie onderwijs en drie zorgdivisies. Per 1 januari 2017 verlaten we deze structuur en wordt zorg geboden vanuit 13 kleinere organisatie-eenheden, de aandachtsgebieden. Onderwijs blijft als dochterstichting werken met een directeur.

Tot april 2016 werden de divisies zorg dual aangestuurd door een divisiedirecteur (bedrijfsvoerend) en een directeur behandelen zaken. Vanuit de wens om medewerkers in het primaire proces en de waardering voor hun vakmanschap te benutten in onze besluitvorming hebben we leidend professionals aangesteld die met de teams de inhoudelijke koers van hun aandachtsgebied gaan bepalen. Hierin ontvangen zij steun van ondersteunde diensten en een ondersteunend directieteam. De divisie Onderwijs werd in 2016 aangestuurd door een algemeen directeur en per januari 2017 zal de divisie Onderwijs ook versterkt worden met een leidend professional.

Het organogram van Stichting Yulius op 31 december 2016

De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor het beleid van Yulius en legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft een toezichthoudende en adviserende rol.

De Raad van Bestuur wordt op het vlak van beleidsontwikkeling, medezeggenschap, klachtrecht en communicatie ondersteund door een bestuurssecretaris, de afdeling Kwaliteit & Veiligheid en Bureau Geneesheer Directeur en de afdeling Communicatie. Yulius is een opleidingsinstelling voor meerdere (specialistische) opleidingen.

Medezeggenschap en advies

Yulius heeft een cliëntenraad op basis van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (WMCZ), een ondernemingsraad Zorg op basis van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) en een Medezeggenschapsraad Onderwijs op basis van de Wet medezeggenschap op scholen (WMS). Zie paragraaf 3.6 Medezeggenschap.

Binnen Yulius geeft een aantal specialistische vakgroepen gevraagd en ongevraagd advies aan de Raad van Bestuur. Verder zijn er kwaliteitscommissies, waaronder de Klachtencommissie op grond van de Wet klachtrecht cliënten zorgsector, de Incidentencommissie, de Geneesmiddelencommissie en de Opleidingscommissie. Sinds 2015 is er een groep kwartiermakers, bestaand uit informele leiders uit diverse disciplines, actief die de Raad van Bestuur helpen in het vasthouden van de nieuwe organisatiekoers.

2.4 Kerngegevens

2.4.1 Kernactiviteiten en nadere typering

Speciaal onderwijs

Yulius Onderwijs biedt basisonderwijs (SO - Speciaal Onderwijs) en voortgezet onderwijs (VSO - Voortgezet Speciaal Onderwijs) aan kinderen en jongeren van 4 tot 20 jaar met (het vermoeden van) een psychische stoornis. We doen dit op elf onderwijslocaties in Barendrecht, de stadsregio Rotterdam, Schiedam, Spijkenisse, Dordrecht en Gorinchem, en twee dislocaties in Dordrecht en Vlaardingen.

Onze ruim 300 medewerkers bieden onderwijs aan 1391 leerlingen. Op vijf locaties bieden wij uitsluitend onderwijs aan leerlingen met een geldige toelaatbaarheidsverklaring (TLV). Op de overige locaties geven we onderwijs aan zowel leerlingen met een TLV als aan residentiële leerlingen. Zij zijn in (dag)behandeling bij Yulius, Lucertis of Pameijer. In het kader van passend onderwijs zijn we aangesloten bij 12 samenwerkingsverbanden (6 voor PO en 6 voor VO) in ons werkgebied.

Yulius Onderwijs en Yulius Zorg werken nauw samen, zodat onze leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit maakt Yulius Onderwijs bijzonder geschikt voor leerlingen die baat hebben bij een intensief zorg-onderwijs traject in een pedagogisch-therapeutische leeromgeving.

2.4.2 Leerlingen, personeel en opbrengsten

Kerngegevens Yulius Onderwijs	Aantal / bedrag	
Leerlingen/productie/capaciteit	1-10-2015	1-10-2016
Aantal leerlingen per 1 oktober	1.228	1.391
• Residentieel	218	143
• Extern	1.010	1.248
• So-leerlingen	309	339
• Vso-leerlingen	919	1.052
Personeel Yulius Onderwijs	2015	2016
Aantal personeelsleden in loondienst op 31 december ^[1]	288	309
Aantal fte in loondienst op 31 december ^[2]	226,2	254,8
Bedrijfsopbrengsten Yulius Onderwijs	2015	2016
Totaal bedrijfsopbrengsten in verslagjaar	21.365.062	21.356.791
Waarvan rijksbijdragen	20.640.011	20.246.272
Waarvan overheidsbijdragen, subsidies en overige baten	725.051	1.110.519

^[1] Aantal personeelsleden per jaareinde is exclusief oproepkrachten.

^[2] Aantal fte per jaareinde op basis van contracturen (exclusief oproepkrachten).

3 Bestuur, toezicht, bedrijfsvoering en medezeggenschap

3.1 Normen voor goed bestuur

Yulius Onderwijs onderschrijft de aanbevelingen in de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs van augustus 2012 voor goed bestuur, goed toezicht en adequate verantwoording in het primaire en voorgezet onderwijs. De statuten van Yulius Onderwijs zijn conform de Code Goed Bestuur opgesteld.

3.2 Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur bestuurt de stichting onder toezicht van de Raad van Toezicht en in goed overleg met het directieteam en de adviesorganen binnen de instelling. De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor de algemene gang van zaken, de beleidsvorming en de beleidsuitvoering.

Samenstelling Raad van Bestuur op 31 december 2016

- De heer dr. J.L. Klompenhouwer, psychiater
- De heer J.T.M. Menting, MHA

De heer Klompenhouwer was namens Yulius vertegenwoordigd in:

- Bestuur GGZ Nederland (lid)
- Commissie Informatiebeleid GGZ Nederland (voorzitter)
- Bestuur Gebruikersvereniging Psygis Quarant (lid)
- Stichting Topklinische GGZ (lid)

De heer Menting is namens Yulius vertegenwoordigd in:

- Platform Jeugd GGZ Nederland (voorzitter)
- Landelijk Expertisecentrum Speciaal Onderwijs (LECSO) (voorzitter)
- Bestuur Stichting Administratiekantoor Breedband Drechtsteden (lid)
- Stichting Topklinische GGZ (lid)
- Bestuur PPO Rotterdam

Verantwoording

De Raad van Bestuur legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht over de volgende beleidsaspecten:

- Kwaliteit van geboden zorg en onderwijs
- Rechtmatig, integer beheer en bestuur van de organisatie
- Rechtmatige verwerving, doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van middelen
- Toegankelijkheid
- Leerling-, ouder-, cliënt- en medewerkertevredenheid

Hiervoor hebben de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht regelmatig formeel en informeel overleg en wordt tijdige en adequate informatie aan de Raad van Toezicht verstrekt. De in 2016 gestarte Commissie Onderwijs volgt de ontwikkelingen binnen de divisie Onderwijs op de voet. Daarnaast legt de Raad van Bestuur in algemene zin verantwoording af in de jaarverslaglegging, beschikbaar voor belanghebbenden en geïnteresseerden.

Taakverdeling en bezoldiging

Yulius heeft een collegiale Raad van Bestuur met eigen aandachtsgebieden. De besluitvorming over onderwerpen vindt plaats in de tweewekelijkse vergadering van deze Raad. Het reglement Raad van Bestuur beschrijft zijn functioneren. De bezoldiging geschiedt op basis van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en wordt vermeld in de jaarrekening. De declaraties en representatiekosten van de Raad van Bestuur worden jaarlijks gecontroleerd door de Raad van Toezicht.

3.3 Directie Yulius Onderwijs

De directeur Yulius Onderwijs heeft de dagelijkse leiding over Yulius Onderwijs. Zij legt verantwoording af aan de Raad van Bestuur. De directeur Onderwijs is verantwoordelijk voor de algemene gang van zaken, de beleidsvorming en de beleidsuitvoering binnen Yulius Onderwijs.

Directie Onderwijs op 31 december 2016

- Mevrouw drs. M.S. Baan

Verantwoording

De directeur onderwijs legt verantwoording af aan de Raad van Bestuur over de volgende beleidsaspecten:

- Kwaliteit van geboden onderwijs
- Rechtmatig, integer beheer en bestuur van de organisatie
- Rechtmatige verwerving, doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van middelen
- Toegankelijkheid
- Leerling-, ouder- en medewerkertevredenheid

Hiervoor hebben de directeur Onderwijs en de Raad van Bestuur regelmatig formeel en informeel overleg en wordt tijdige en adequate informatie aan de Raad van Bestuur verstrekt. Daarnaast legt de directeur Onderwijs in algemene zin verantwoording af in de jaarverslaglegging, beschikbaar voor belanghebbenden en geïnteresseerden.

Managementstructuur en taakverdeling Yulius Onderwijs

Op 1 januari 2016 is de herstructurering van de divisie Onderwijs gerealiseerd. De directeur Onderwijs wordt ondersteund door vijf regiomanagers, waarvan een van de regiomanagers ook de rol van programmamanager vervult. De mandatering van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden is in het managementstatuut geregeld.

3.4 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van Yulius bestaat uit zes leden met diverse aanvullende achtergronden en deskundigheden. Deze leden worden op openbare wijze geworven. De Raad van Toezicht toetst of de Raad van Bestuur bij de beleidsvorming en uitvoering van zijn bestuurstaken oog houdt op het belang van de organisatie in relatie tot de maatschappelijke opdracht en functie van Yulius. Zijn bevoegdheden zijn geregeld in de statuten en zijn werkwijze is vastgelegd in het reglement. De Raad van Toezicht vergaderde in 2016 acht keer. Dit is vaker dan gebruikelijk. Daarnaast heeft een afvaardiging van de Raad van Toezicht eenmaal vergaderd met de Ondernemingsraad, de Medezeggenschapsraad en eenmaal met de Cliëntenraad.

De Raad van Toezicht heeft vier commissies: de Commissie Kwaliteit (zorginhoudelijk en kwaliteitsbeleid), de Financiële Auditcommissie (financieel en bedrijfsmatig beleid), de Commissie Onderwijs (specifiek gericht op het onderdeel speciaal onderwijs van Yulius) en de Remuneratie- en selectiecommissie (honorering Raad van Bestuur en selectiebeleid Raad van Toezicht). De Raad van Toezicht voert jaargesprekken met de leden van de Raad van Bestuur en de Geneesheren-Directeuren. Om breder zicht te krijgen op het functioneren van de Raad van Bestuur heeft de Raad van Toezicht in 2016 in overleg met de Raad van Bestuur met medewerkers feedbackgesprekken over de Raad van Bestuur gevoerd (360-gradenfeedbackmodel). De Raad van Toezicht evalueert zichzelf en volgt deskundigheidsbevorderende activiteiten op het gebied van toezichthouden.

Op 31 december 2016 is de heer Wolfsen afgetreden vanwege zijn benoeming tot voorzitter van de Autoriteit Persoonsgegevens. De voorbereidingen voor de werving van een opvolger zijn in het najaar gestart, maar inmiddels heeft de Raad besloten met vijf leden hun taken voort te zetten. De heer Van der Vossen is in 2016 herbenoemd. Voor de samenstelling van de Raad van Toezicht zie **bijlage I**.

De voorzitter en leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vaste honorering per jaar. Deze wordt periodiek vastgesteld door de Raad van Toezicht. De honorering geschiedt binnen kaders van de Wet Normering Topinkomen (WNT) en wordt vermeld in de jaarrekening.

Er vindt verantwoording van declaraties van de Raad van Bestuur plaats aan de Raad van Toezicht. Conform een vastgestelde procedure controleert de Remuneratiecommissie van de Raad van Toezicht steekproefsgewijs de door de bestuurders ingediende declaraties. Na de steekproef van declaraties van de Raad van Bestuur concludeerde de Remuneratiecommissie dat de declaraties redelijke kosten betreffen en in redelijkheid gemaakt zijn.

3.5 Bedrijfsvoering

Beleids- en begrotingscyclus

Voor het besturen van Yulius wordt gebruikt gemaakt van een integrale beleids- en begrotingscyclus die binnen de gehele organisatie wordt gehanteerd.

De kaderbrief beschrijft de beleidsprioriteiten voor het aankomende jaar. De kaderbrief vormt het kader voor de plannen van de divisies en stafafdelingen.

Met behulp van periodieke rapportages (drie keer per jaar) en een vastgestelde set prestatie-indicatoren werkt Yulius systematisch aan het daadwerkelijk bereiken van de doelstellingen en het zoveel mogelijk beperken van risico's. Daarnaast vindt jaarlijks binnen de zorgdivisies een verdiepingsanalyse plaats, de zogenaamde 'kwaliteit- en veiligheidsrapportage'.

Overlegstructuur

Yulius kende op strategisch niveau tot augustus de volgende overlegvormen: het directeurenoverleg (DO), het directeuren behandelzaken overleg (DBO, tot april) en het strategisch beleidsoverleg (SBO).

Doordat we willen sturen op essentie, nieuwe rollen hebben vormgegeven en nieuwe leiders (leidend professionals en ondersteunend directeuren) hebben aangesteld hebben we ook de overlegstructuur aangepast. Vanaf september 2016 zijn de ondersteunend directeuren met de Raad van Bestuur en bestuurssecretaris een team dat naast de reguliere bedrijfsvoering ook de veranderkoers van Yulius bewaakt. De leidend professionals vormen met elkaar een netwerk dat elkaar op inhoud ontmoet. Ondersteunend directeuren ondersteunen leidend professionals en hun teams om decentraal meer verantwoordelijkheid te nemen. Hiertoe hebben zij met elkaar overleg naar behoefte.

De Raad van Bestuur is het orgaan waar besluiten worden genomen dan wel worden bekrachtigd. De leidend professionals en ondersteunend directeuren hebben naar behoefte bilateraal overleg met de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur gaat periodiek op werkbezoek bij de leidend professionals en teams.

3.6 Medezeggenschap Yulius Onderwijs

De medezeggenschapsraad (MR) behartigt de belangen van iedereen die met Yulius Onderwijs te maken heeft: medewerkers, ouders/verzorgers en leerlingen. Via de MR hebben zij invloed op het schoolbeleid. Zij houden zich voornamelijk bezig met advies- en instemmingsrecht over bovenschoolse zaken.

De MR heeft twee vaste commissies ingesteld met elk hun eigen aandachtsgebied, te weten: Personeel & Organisatie en Onderwijs & Financiën. Een ambtelijk secretaris ondersteunt de MR en zijn commissies. De taakverdeling en de werkwijze van de MR zijn vastgelegd in een statuut en een reglement.

De primaire gesprekspartner van de MR is de directeur Onderwijs. Voor de reguliere overlegvergaderingen heeft de bestuurder zijn verantwoordelijkheid gedelegeerd aan de directeur Onderwijs. De bestuurder neemt incidenteel deel aan de overlegvergaderingen. Commissieleden afzonderlijk sluiten aan op eigen verzoek of uitnodiging aan bij

onderwijs- en/of externe partijen. Verslaglegging van de diverse medezeggenschaporganen is beschikbaar op www.yulius.nl.

Advies- en instemmingaanvragen

In 2016 zijn veel onderwerpen met de MR besproken en heeft de MR de directie onderwijs bij diverse vraagstukken geadviseerd. Hierbij is het streven geweest om vraagstukken proactief te bespreken, zodat de MR van de beleidsvoorbereiding tot de besluitvoering betrokken was. De inbreng van de MR kon op deze manier tijdig verwerkt worden, waarbij de MR steeds kritisch en constructief heeft meegedacht. Voor een volledig jaarverslag van de MR van Yulius Onderwijs en een overzicht van de onderwerpen voorgelegd aan de MR zie **bijlage II**.

4 Beleid, inspanningen en prestaties

4.1 Missie en visie Yulius algemeen

Omdat Yulius Onderwijs deel uitmaakt van Yulius, gelden de missie en visie van de organisatie als geheel ook voor Yulius Onderwijs.

Onze missie

Clënten/leerlingen van Yulius ontvangen behandeling/begeleiding/onderwijs gericht op herstel en volwaardige deelname aan de samenleving. We helpen onze cliënten/leerlingen hun positie in de maatschappij te versterken, mede door een appel te doen op hun eigen kracht.

Onze visie

Yulius draagt bij aan de geestelijke gezondheid van mensen door deskundige en respectvolle behandeling, begeleiding en onderwijs.

Wij bieden geestelijke gezondheidszorg en speciaal onderwijs. Onderwijs, behandeling en begeleiding bieden we zo veel mogelijk samenhangend aan, zodat dit het herstel van onze cliënten bevordert en het onderwijsleerproces van onze leerlingen stimuleert. We zetten onze (specialistische) zorg en onderwijs zo kort als mogelijk in. Bij voorkeur verlenen we de zorg/het onderwijs zo dicht mogelijk bij de thuissituatie van de cliënt/leerling. Wanneer nodig vervullen we ook een (boven)regionale en landelijke functie.

4.2 Essentie en leidende principes Yulius Onderwijs

De missie en de visie van Yulius zijn uitgewerkt in de essentie en leidende principes voor Yulius Onderwijs. Deze staan hieronder beschreven.

Onze essentie

We bieden onderwijs met duurzaam perspectief, door met leerlingen en ouders een omgeving te organiseren waarin leerlingen hun eigen talenten kunnen ontdekken en zich verder kunnen ontwikkelen.

Onze leidende principes

Ten aanzien van de leerlingen en de ouders en verzorgers:

- We ondersteunen leerlingen in wie ze zijn, wat ze willen bereiken en wat ze willen leren. Samen met de leerlingen en de ouders bepalen we wat de passende ondersteuning is.
- We zoeken de verbinding, de 'klik' met leerlingen, zodat ze zich vertrouwd genoeg voelen om tot ontwikkeling te kunnen komen.
- We werken vanuit vertrouwen in de leerlingen en de ouders. We hebben een onderzoekende houding en gaan de dialoog aan.

- Elke leerling is uniek en heeft de ruimte om de eigen talenten te ontdekken, benutten en ontwikkelen. We denken in mogelijkheden, zowel binnen als buiten Yulius.
- Onze ondersteuning en ons onderwijs zijn van hoge kwaliteit en sluiten aan op het duurzaam perspectief van de leerling.
- We zorgen voor een positief en veilig leer- en leefklimaat. We spreken leerlingen aan op hun gedrag; niet alleen als het mis gaat, maar juist ook op momenten waarop het goed gaat.

Ten aanzien van de medewerkers:

- We werken vanuit vertrouwen in de intenties en de inzet van onze medewerkers. Op inhoud en resultaat zijn we kritisch naar elkaar, met als doel om onszelf voortdurend te blijven ontwikkelen. Feedback geven en vragen is vanzelfsprekend.
- Elke medewerker is uniek en heeft de ruimte voor persoonlijke ontwikkeling.
- We wisselen kennis uit, zowel binnen als buiten de organisatie. We zien leren en ontwikkelen als belangrijk onderdeel van ons werk.
- We werken actief samen met externe partijen en dragen bij aan innovatie. We kunnen en willen het niet alleen doen.
- Onze ondersteunende systemen, procedures en werkafspraken zijn ondersteunend aan onze essentie en onze leidende principes.

4.3 Algemeen beleid verslagjaar

Onze Yulius brede ambities voor 2016 hebben we verwoord die in de Kaderbrief 2016. De kaderbrief is opgebouwd aan de hand van vier thema's:

1. Passende zorg/onderwijs op de juiste plek, op de juiste tijd en door de juiste professionals.
2. Medewerkers stimuleren om te innoveren.
3. Krachten bundelen in de keten: samenwerken met stakeholders.
4. De organisatie ondersteunt en faciliteert.

De doelen uit het jaarplan 2016 van de divisie Onderwijs zijn een afgeleide van de ambities uit de Kaderbrief 2016 die hierboven beschreven staan.

In dit hoofdstuk willen wij met name aandacht vestigen op een aantal van deze doelen en de behaalde resultaten binnen Yulius Onderwijs. In paragraaf 4.5 volgt een weergave van de belangrijkste ontwikkelingen en behaalde resultaten in 2016 binnen Yulius Onderwijs. Daarna volgen enkele vermeldenswaardige ontwikkelingen. Het hoofdstuk eindigt met de financiële resultaten en de continuïteitsparagraaf waarin een toekomstperspectief wordt geschetst.

4.4 Ontwikkelingen Yulius algemeen

Yulius bevindt zich in een ingrijpend transformatieproces. Een beweging 'Terug naar de essentie' (naam van het ingezette verandertraject), waarin alles erop gericht is cliënten/leerlingen te helpen, met en ondanks hun psychische en andere belemmeringen, zo veel als mogelijk de regie over hun eigen leven te (her)nemen en daartoe hun kwaliteiten in te zetten. Dat vraagt om een organisatie die medewerkers regie en

regelruimte geeft om waarde te leveren voor cliënten/leerlingen en hun context, en medewerkers die deze ruimte ook durven nemen; medewerkers die zich laten leiden door de essentie en hun vakmanschap.

Binnen de aandachtsgebieden van Zorg betekent dit dat gestuurd wordt op zelforganisatie als principe. Dit is ook nodig om de organisatie in staat te stellen tot de wendbaarheid en flexibiliteit die het veranderende krachtenveld van de GGZ en de samenleving vereisen, en om beter te kunnen sturen op gezonde financiële uitkomsten. De transitie volgt geen blauwdruk, maar heeft, congruent met haar uitgangspunten, het karakter van een collectief zoek-, leer- en ontwikkelproces.

Binnen het Onderwijs heeft 'terug naar de essentie' invulling gekregen door de essentie en leidende principes vast te stellen en die als leidraad voor ons handelen te gebruiken. Daarnaast is de managementstructuur per januari 2016 aangepast en zijn er binnen de teams medewerkers aangesteld die invulling geven aan de taak van teamcoördinator.

4.5 Ontwikkelingen en behaalde resultaten Yulius Onderwijs

4.5.1 Terug naar de essentie

Onderwijs met duurzaam perspectief

In januari 2016 heeft Yulius Onderwijs de 'essentie en leidende principes' vastgesteld. Op basis van gesprekken met medewerkers, de medezeggenschapsraad, het managementteam van Yulius Onderwijs, de Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur is een uitwerking gemaakt van onze essentie. Hiermee hebben we zoals gezegd een volgende stap gezet in de beweging die Yulius breed is ingezet in het jaar ervoor; herbezinning op de missie en visie met als doel terug naar de essentie. We hebben beoogd duidelijkheid te bieden over waar onze kracht ligt en in welke richting we ons verder blijven ontwikkelen. Kernpunten hierbij zijn dat Yulius Onderwijs zich richt op duurzaam perspectief en op het organiseren, i.p.v. bieden, van onderwijs.

Onze essentie en leidende principes zijn in 2016 de leidraad geweest bij beleidsaanpassingen en besluitvorming. In teams is het gesprek gevoerd over wat er nodig is om beter invulling te kunnen geven aan de leidende principes en hoe we ons hier voortdurend in kunnen blijven ontwikkelen.

Binnen de samenwerkingsverbanden van Passend Onderwijs dragen we de leidende principes ook uit. We zijn op zoek naar samenwerking, bieden onze expertise aan en bespreken de relatie tussen passend onderwijs en het duurzaam perspectief van een leerling.

Herstructurering regio's en managementstructuur

Zoals eerder genoemd is Yulius Onderwijs over gegaan naar een nieuwe regio-indeling en een nieuwe managementstructuur. Het doel hiervan was meer verbinding creëren naar binnen en naar buiten toe zodat we veel meer onze expertise kunnen delen, waardoor ons onderwijs onderscheidend blijft. Sinds januari 2016 zijn er vijf regio's, aangestuurd door vijf regiomanagers. Nu het jaar afgesloten is, is de eerste indruk van de nieuwe indeling positief. Er wordt beter aangesloten bij de regionale indeling van de

samenwerkingsverbanden en de doorgaande leerlijn (so-vso) kan optimaal invulling krijgen. En er is meer sprake van uitwisseling tussen medewerkers en samenwerking tussen de locaties. De herstructurering wordt in het eerste kwartaal van 2017 geëvalueerd.

Tot augustus 2016 werkte Yulius Onderwijs met één Servicecentrum Onderwijs. Vanaf 1 augustus 2016 melden samenwerkingsverbanden leerlingen direct bij de locatie of regio van hun voorkeur. Hiermee komt Yulius Onderwijs tegemoet aan de vraag van de samenwerkingsverbanden om op de gewenste locatie aan te melden. De leerlingenadministratie is daartoe per 1 augustus 2016 verplaatst naar de regio's. De administratief medewerkers werken op een locatie, onder aansturing van de regiomanagers. De coördinatie op de administratie en instroom van leerlingen blijft wel centraal.

4.5.2 Innovatie

Yulius Onderwijs heeft als leidende principe dat we actief onze kennis delen en bijdragen aan innovatie. We willen er toe bijdragen dat meer kinderen, al dan niet met tijdelijke ondersteuning, regulier onderwijs kunnen blijven volgen.

Samen met de samenwerkingsverbanden en samenwerkingspartners zijn meerdere initiatieven gestart in 2016. De meeste initiatieven gingen over combineren van onderwijs en zorg om elke leerling die dit nodig heeft, een passend aanbod van onderwijs & zorg te bieden. Ondersteunend en coördinerend aan deze initiatieven heeft Yulius begin 2016 de Taskforce Onderwijs & Zorg opgericht.

Taskforce Onderwijs & Zorg

De taskforce had als doel om door integratie van zorg en onderwijs meer waarde te creëren voor cliënten/leerlingen, voor hun omgeving en voor de maatschappij. Inmiddels heeft elke regio een eigen Taskforce. Er is niet gewerkt met een blauwdruk, binnen elke regio is er sprake van maatwerk om een passend aanbod te creëren. Inmiddels zijn diverse initiatieven gestart. Er wordt samengewerkt met Yulius Zorg, maar ook met andere partners, zoals Yoep en Pameijer. Om tot een goed aanbod te komen investeert Yulius, naast het initiëren van samenwerkingen, ook in de deskundigheidsbevordering van onze medewerkers. Dit doen we met behulp van kennis en expertise die al binnen Yulius aanwezig is.

Onderwijs-zorg-poli

Vanaf september 2016 bieden we leerlingen van Yulius vanuit de onderwijs-zorg-poli zorg op locatie in de regio Dordrecht, in eerste instantie gekoppeld aan de beide vso-locaties in Dordrecht. Er is zorgbudget gereserveerd om voldoende zorg te kunnen bieden. Gekoppeld aan deze poli wordt in de regio Dordrecht preventief een sociotherapeut ingezet om docenten te ondersteunen bij vakoverstijgende leerlijnen. De eerste ervaringen laten zien dat leerlingen baat hebben bij dit nieuwe aanbod en dat de complexiteit van zorgvraag hoog is. Sinds de start van de poli zorg en onderwijs zijn meer dan 30 cliënten/leerlingen met een behandeling gestart.

Onderwijsarrangementen

Op locatie Het Tij is eind in 2015 het Ambulant Leer Centrum (ALC) als pilot gestart voor leerlingen die door psychische en/of sociaal-emotionele problemen (bijna) vastlopen op school. In 2016 is de pilot geëvalueerd en is het aanbod aangepast en omgezet in een onderwijs-zorgarrangement.

Het arrangement richt zich op terugkeer naar de huidige school of naar een andere passende vorm van onderwijs. Daarom is de duur van het arrangement kort, namelijk zes maanden. Als een passende vervolgplek niet direct aansluit of een examentraject is ingezet, bestaat de mogelijkheid tot eenmalige verlenging. Door intensief overleg tussen het ALC en de zorgaanbieders sluiten de behandel- en onderwijsdoelen naadloos aan.

Begeleiding Thuiszitters

Vanuit De Gaard is gestart met het in kaart brengen van de ondersteuningsbehoefte van alle thuiszitters van het samenwerkingsverband. De Gaard levert de expertise en adviseert aan het samenwerkingsverband welke ondersteuning een leerling nodig heeft. De mogelijkheid bestaat om dit aanbod ook in andere regio's te doen. Daarnaast is Yulius Onderwijs actief betrokken bij de Taskforce Thuiszitters van de Gemeente Rotterdam.

Ondersteuning naar het regulier onderwijs brengen

SO De Atlas heeft de pilot OASE gedraaid. Hierbij begeleiden een tweetal zorgmedewerkers kinderen met problemen in de sociaal-emotionele ontwikkeling en gaven zij handvatten aan de leerkrachten van deze kinderen. In het schooljaar 2016-2017 is dit programma ook ingezet in het regulier basisonderwijs. De doelstelling is dat leerlingen en docenten door de ondersteuning van OASE minder problemen ervaren, minder individuele arrangementen toegekend hoeven te worden en minder kinderen verwezen hoeven te worden naar het speciaal onderwijs. Deze inzet is een samenwerking tussen het samenwerkingsverband en Yulius Onderwijs. Gekeken wordt of dit ook binnen andere samenwerkingsverbanden kan worden ingezet.

4.5.3 Passend onderwijs

Samenwerkingsverbanden

Yulius Onderwijs is vertegenwoordigd in twaalf samenwerkingsverbanden. De procedures voor aanmelding, het invullen van de aanvragen en het afgeven van de toelaatbaarheidsverklaringen verschilt in ieder samenwerkingsverband. Dit zorgt voor een toename van de administratieve lasten op de scholen. De vormgeving van 'good governance' was in 2016 aan de orde binnen de samenwerkingsverbanden. Vrijwel alle samenwerkingsverbanden hebben zich beraad op de structuur. De mogelijkheid om naar een Raad van Toezicht-model over te stappen wordt overwogen, waarbij de vraag is of er sprake zou moeten zijn van een interne of een externe Raad van Toezicht. De meeste samenwerkingsverbanden bevinden zich nog in de afrondende fase.

Samenwerking met ketenpartners

In het kader van passend onderwijs is samenwerking met ketenpartners steeds belangrijker. Op dit moment ontwikkelen we daarom nieuwe samenwerkingsvormen met sbo-scholen, (v)so-partners en regulier PO en VO, naast de reeds vormgegeven samenwerking in de samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

Groei van het aantal leerlingen en plaatsingsstop

Na de zomerperiode van 2016 is Yulius Onderwijs gestart met ruim 160 'extra' leerlingen. Een groot deel van deze extra leerlingen is geplaatst op de vier locaties waar dependances zijn geplaatst of verbouwingen zijn uitgevoerd: Discovery College, De Wilgen, Ilex College en Drechtster College. Bij de andere locaties is niet of nauwelijks sprake van groei.

In het najaar van 2016 heeft Yulius Onderwijs een plaatsingsstop ingesteld. Enerzijds vanwege de te omvangrijke voorfinanciering, anderzijds omdat de meeste locaties geen onderwijsplekken meer beschikbaar hadden. Intussen is overleg gevoerd met samenwerkingsverbanden om hen te laten bijdragen in de voorfinanciering. Dit overleg is begin 2017 positief afgerond.

Gedurende de plaatsingsstop bleek dat de totale vso-capaciteit in de regio te beperkt was om alle leerlingen die nog aangemeld werden, een passende onderwijsplek te bieden. De gemeente Rotterdam heeft hierop zowel opdracht gegeven tot kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de oorzaken van de groei als tot het beschikbaar stellen van voldoende huisvesting. De extra huisvesting komt vanaf maart 2017 beschikbaar.

4.5.3 Sociale veiligheid

Wij willen op onze locaties zorgdragen voor een positief en veilig leer- en leefklimaat. Een veilige omgeving vormt immers de basis om tot ontwikkeling te kunnen komen. In januari 2015 zijn we daarom gestart met de implementatie van Positive Behaviour Support (PBS) op alle locaties, als 'rand van de puzzel' voor de diverse instrumenten die de afgelopen jaren zijn ingezet. In het licht van deze ontwikkelingen zijn in 2016 medewerkers waar nodig geschoold en/of gecoacht. Het vervolgtraject wordt op maat per locatie invulling gegeven, aangepast aan de behoefte van de leerlingen en de medewerkers van de locatie.

Tevens is een nieuw incident meldsysteem geïmplementeerd in augustus 2016. Voorheen werd in Triasweb gemeld, nu is dat Iris. We hopen met het nieuwe systeem betere analyses te kunnen maken die kunnen helpen bij het vergoten van een veilig klimaat.

De groei zoals hierboven genoemd heeft er toe geleid dat veel nieuwe medewerkers zijn gestart en veel nieuwe leerlingen zijn ingestroomd. Op enkele locaties heeft de instroom tot spanningen in de school geleid en zijn extra maatregelen genomen om de sociale veiligheid te kunnen waarborgen. Zo is het Discovery College drie dagen gesloten geweest, zodat deze dagen benut konden worden om maatregelen te nemen en met het team, de leerlingen en de ouders een herstart te maken. Na deze drie dagen zijn op het Discovery College jongerenwerkers in de school ingezet en heeft een kleine groep leerlingen tijdelijk een extern programma gevolgd om de sociale veiligheid te waarborgen.

4.5.4 Communicatie met onze doelgroep

Via schoolgidsen, leaflets, onze website en nieuwsbrieven willen wij in contact blijven met onze leerlingen en hun ouders. Ook zijn er op de scholen veel initiatieven om de contacten met hen te versterken en te blijven onderhouden (zie ook bijlage III ontwikkelingen op de locaties). Centraal is het ouderportaal geïmplementeerd in 2016. Bij de helft van de locaties staat het ouderportaal open, de andere helft wordt voor einde schooljaar 2016-2017 opengesteld. Afspraken over borging zijn gemaakt en vastgelegd, en worden uitgevoerd. De evaluatie van de implementatie volgt in 2017.

Tevredenheid leerlingen, ouders en medewerkers

In mei 2016 is aan de ouders en leerlingen van Yulius Onderwijs gevraagd om het tevredenheidsonderzoek in te vullen. 54% van de leerlingen en 25% van de ouders heeft dit gedaan. De ouders hebben op alle onderwerpen een hogere score dan het jaar ervoor. De meeste vooruitgang zit in het betrekken van kinderen bij het eigen leerproces en het luisteren naar de mening van het kind (7,5).

Daarnaast geven de ouders aan tevreden te zijn over de omgang van de leeracht met het kind (7,6), de betrouwbaarheid van de leerkrachten (7,4) en het contact van de ouder met de leerkracht (7,3).

Verbeterpunten die naar voren kwamen waren: meer kennis van psychiatrie bij docenten; betere en tijdige informatievoorziening; pesten en sociale veiligheid.

Er is een plan van aanpak opgesteld om een verbeterslag te maken op deze onderwerpen.

4.5.5 Kwaliteit van het onderwijs

De directeur en de scholen van Yulius Onderwijs zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het geleverde onderwijs. De essentie van ons onderwijs is streven naar een duurzaam perspectief. Een voorwaarde om dat te bereiken is het streven naar constante verbetering van de interne kwaliteit.

Inspectie

De Inspectie van het onderwijs heeft in 2016 op drie scholen onderzoek gedaan naar de kwaliteit van het onderwijs. Alle locaties hebben een basisarrangement gekregen en de inspectie heeft benoemd positieve ontwikkelingen in de kwaliteit van het onderwijs te zien. Daarnaast waren er enkele aandachtspunten. De scholen hebben deze opgenomen in hun verbeterregister en blijven op deze manier aan hun kwaliteit werken.

Los van de reguliere inspectiebezoeken heeft de Inspectie ook een onderzoek naar schoolverzuim uitgevoerd op 2 locaties en op een locatie een controle leerling-telling.

Eind 2016 heeft het jaarlijkse bestuursgesprek plaatsgevonden. Tijdens dit bestuursgesprek heeft de inspectie het vertrouwen uitgesproken in de wijze waarop Yulius Onderwijs de basiskwaliteit van de locaties handhaaft en waarop zij planmatig werkt aan kwaliteitsverbetering. In 2017 vinden er om deze reden geen inspectiebezoeken plaats.

Kwaliteitsmanagementsysteem

Yulius Onderwijs is sinds begin 2015 gecertificeerd voor de CIO Maatstaf en voor de Landelijke Kwaliteitsnorm Speciaal Onderwijs. In het eerste onderzoek in 2015 zijn zes van de 12 scholen bezocht, uit zowel basis als voortgezet onderwijs. Ook in 2016 is er hard gewerkt om KSO gecertificeerd te blijven. Gedurende het jaar zijn er reguliere

audits afgenomen, verbeteracties in gang gezet en is het Kwaliteitsmanagementsysteem (KMS) gevuld en in gebruik genomen. KMS is het systeem waarin alle processen, achterliggende documenten en instrumenten zijn opgenomen die binnen Yulius Onderwijs worden gebruikt om de kwaliteit te borgen.

In 2016 bij het eerste tussentijds onderzoek zijn drie VO-locaties bezocht. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Yulius Onderwijs voldeed, met een aantal kanttekeningen, aan de gestelde eisen in de Maatstaf 2009 en daarmee aan de eisen van ISO 9001:2008, daarom is het certificaat gecontinueerd voor 2016. Voor elke kanttekening heeft de organisatie een plan van aanpak opgesteld en uitgevoerd.

Samen met Horizon zijn vrijwel alle locaties geaudit op het primaire proces. Nieuw in 2016 was dat de locaties ook zelf aan kunnen geven op welke normen zij geaudit willen worden.

Onderwijskwaliteit

Yulius Onderwijs heeft in november 2016 een kwaliteitsadviseur aangesteld. Deze functionaris heeft de opdracht om eigen kwaliteitsnormen voor Yulius Onderwijs goed vorm te geven. Doel is dat het MT vanuit zijn lijnverantwoordelijkheid zeker weet dat de kwaliteit van het onderwijs op orde is, en dat de essentie en leidende principes terug te zien zijn in het onderwijs. De eisen van de Inspectie en de KSO zijn daarbij het absolute minimum.

Leerlingvolgsysteem

In 2016 hebben we een nieuw leerlingvolgsysteem ingevoerd. Parnassys en Som Today zijn volledig geïmplementeerd. Alle locaties melden hun incidenten in Iris, daarvan wordt ieder kwartaal een analyse gemaakt. Het ouderportaal is ingericht, de implementatie is geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Afspraken over borging zijn gemaakt en vastgelegd en deze worden uitgevoerd.

4.5.6 Personeel en Organisatie

Begeleiding en ontwikkeling van medewerkers

Bij Yulius Onderwijs zijn we permanent in ontwikkeling; zowel onze leerlingen, hun ouders als alle medewerkers. Het is ons vak. Ook interne en externe ontwikkelingen vragen ons continu te werken aan onze kwaliteit, professionalisering en innovatie van zowel zorg als onderwijs. Jaarlijks worden de opleidingsactiviteiten geëvalueerd en bijgesteld, zodat rekening kan worden gehouden met actuele ontwikkelingen, strategische uitgangspunten en externe eisen en kaders.

Yulius Onderwijs stelde zich in 2016 als doel een opleidingsbeleid te ontwikkelen waar samenhang rond leren & ontwikkelen in kaart is gebracht en als richtinggevend document gebruikt te kunnen worden voor medewerkers, management en schoolteams. In 2016 zijn er oriënterende gesprekken geweest over de inhoud van het opleidingsaanbod. en is een eerste concept opleidingsbeleid opgesteld. In afwachting van de geplande doorbraaksessies zal het opleidingsbeleid en professionele ontwikkeling van medewerkers in 2017 verder vorm gaan krijgen.

Deskundigheidsbevordering

Yulius heeft zich afgelopen jaar gericht op het verder professionaliseren van de medewerkers op de locaties. Om onze leerlingen onderwijs en ondersteuning van hoge kwaliteit te bieden, is het van belang om voortdurend te blijven investeren in deskundigheidsbevordering.

Om de deskundigheidsbevordering invulling te geven, heeft de Yulius Academie een programma ontwikkeld voor alle medewerkers van onderwijs. Doel hiervan is om aan de hand van casussen de kennis van de problematiek en de ondersteuningsbehoefte van leerlingen, en het handelingsrepertoire bij medewerkers te vergroten. Dit programma bestaat uit 6 tot 8 bijeenkomsten per team en is halverwege 2016 van start gegaan. Het wordt uitgevoerd door de Yulius Academie en door Yoep. De deskundigheidsbevordering van de orthopedagogen is vanaf oktober gestart.

Tot slot is er een traineeship gestart voor de teamcoördinatoren en teamleiders, zodat zij hun kennis en vaardigheden kunnen uitbreiden, elkaar kunnen leren kennen en inspiratie kunnen opdoen. Dit krijgt in 2017 een vervolg; alle teamcoördinatoren krijgen de mogelijkheid om te starten met de opleiding tot basisbekwaam schoolleider.

Veiligheid

Veiligheid staat voorop bij Yulius. Rond dit thema wordt Yulius breed een aantal opleidingen aangeboden. In schooljaar 2015-2016 hebben medewerkers van Yulius Onderwijs basis- en herhalingstrainingen BHV gevolgd.

Binnen Yulius kunnen medewerkers die cliënt-leerling-contacten hebben, geconfronteerd worden met agressie. Yulius biedt deze medewerkers scholing aan in de vorm van de PACT trainingen (Preventie Agressie Communicatie Training). Binnen Yulius is de wens om de PACT trainingen meer op maat en flexibeler in tijd aan te bieden dan binnen het huidige systeem mogelijk was. Na een intake met de leidinggevende wordt het aanbod aangepast op de praktijk van het betreffende team. Dit wordt gericht vertaald naar bijvoorbeeld een training, intervisie, coaching on the job of e-learning. Vanaf 1 januari 2017 worden deze PACT trainingen op maat aangeboden.

Inwerken nieuwe medewerkers

In 2016 zijn veel nieuwe medewerkers gestart bij Yulius Onderwijs. Om nieuwe medewerkers goed in te werken, is het inwerkbeleid en de invulling van het inwerken geëvalueerd en aangepast. Om ervoor te zorgen dat medewerkers optimaal ingewerkt worden, is eind 2016 het inwerkbeleid aangepast en is een gedegen inwerkprogramma uitgewerkt.

MTO

In mei 2016 is aan alle medewerkers van Yulius Onderwijs gevraagd om het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) in te vullen. 61% van de medewerkers heeft meegewerkt aan het onderzoek met als resultaat gemiddeld een 7,2 als algemeen cijfer. Onderdelen die goed scoorden waren: relatie met je collega's; verantwoordelijkheid en zelfstandigheid; Inhoud van het werk; communicatie met je direct leidinggevende en veiligheid.

Drie onderdelen kwamen naar voren als aandachtspunt, te weten: werkplek; werkdruk en het werken volgens de essentie en onze leidende principes.

Mede naar aanleiding van deze uitkomsten zijn maatregelen genomen. De groei van het aantal leerlingen is op sommige plekken ten koste gegaan van het aantal werkplekken. Een eerste stap is gezet door een aantal verbouwingen en uitbreidingen te realiseren. Om beter met werkdruk om te kunnen gaan wordt door Yulius Onderwijs ingezet op deskundigheidsbevordering ten aanzien van de problematiek van de doelgroep zodat medewerkers meer handvatten krijgen om aan deze leerlingen onderwijs op maat te bieden.

Het werken volgens de essentie en leidende principes verschilt nog tussen de locaties. Het streven is om onze essentie en leidende principes steeds meer invulling te geven. Dit vraagt continue aandacht van de organisatie en het management.

Lerarenregister

Het lerarenregister is in 2016 een veelbesproken onderwerp geweest.

In 2016 is advies gegeven over het inzetten van het lerarenregister binnen Yulius Onderwijs. Vanwege het uitstellen van de verplichting om je als docent te registreren is besloten om in 2016 geen verdere acties te ondernemen met betrekking tot het lerarenregister.

4.5.7 De organisatie ondersteunt en faciliteert

Informatiebeveiliging

De Informatiebeveiligingsnorm NEN7510 heeft zijn intrede gedaan en wij zijn, zoals de Autoriteit Persoonsgegevens voorschrijft, *in control*. Dat betekent dat wij inzicht hebben in onze zwakke toegangspunten en een plan hebben hoe en wanneer deze gecompenseerd zullen zijn. Op meerdere toegangspunten en applicaties is in 2016 de zogenaamde two factor authentication met behulp van sms-code geïntroduceerd. Als toets voor de beveiliging van onze cliëntgegevens is een hackpoging, in onze opdracht uitgevoerd door een gecertificeerd bedrijf. Deze poging heeft aangetoond dat het niet lukte binnen te dringen in onze centrale ICT-systemen, inclusief de laptopwerkplekken.

Vastgoed

Yulius Onderwijs heeft een meerjarenonderhoudsplan, waarin een planning is opgenomen voor het onderhoud van binnen- en buitenkant van de gebouwen. Dit plan wordt in overleg met de locatiecoördinatoren tot uitvoer gebracht, waarbij in 2016 een aantal werkzaamheden zijn uitgesteld. Daarnaast hebben in 2016 een aantal wijzigingen met betrekking tot de huisvesting plaatsgevonden. Voor Yulius Onderwijs zijn in 2016 diverse nieuwe locaties in Dordrecht en Vlaardingen geopend. Daarnaast is er door een verbouwing in Barendrecht zowel op locatie Carnisselande als op locatie De Wilgen extra theorie ruimte gecreëerd.

Yulius gaat de ambitie om de staf in één pand te huisvesten in 2017 realiseren. De huren van locatie Hoge Bakstraat en locatie Spuiboulevard zijn opgezegd en lopen in 2017 af. In de zomer van 2017 zal het pand aan de Burgemeester de Raadsingel in Dordrecht worden betrokken. Alle stafafdelingen, inclusief de Raad van Bestuur, verhuizen naar de nieuwe locatie.

4.5.8 Onderzoek

Wetenschappelijke activiteiten

De Yulius Academie heeft als doel ondersteuning te geven aan het proces van professionalisering van het hulpverlenings- en onderwijsaanbod binnen Yulius door middel van wetenschappelijk onderzoek, innovatieve projecten en opleidingen.

Belangrijke projecten vinden plaats binnen de onderzoekslijnen autismespectrumstoornissen, neuropsychiatrie, gezinspsychiatrie, volwassenenpsychiatrie, onderwijs & psychiatrie en transitiepsychiatrie.

In 2016 heeft de Yulius Academie de volgende mijlpalen behaald:

- Na een screening van 7969 jongeren in acht Europese landen zijn t/m eind december 1096 jongeren geïnccludeerd in de Europese Milestone Studie. Die 1096 jongeren worden nu twee jaar gevolgd om de transitie van kinder- en jeugdpsychiatrie naar de volwassenenzorg te analyseren en te verbeteren. Binnen Milestone is ook informatie verzameld van 937 ouders en 473 behandelaars: een schat aan informatie die belangrijk is voor de ontwikkeling van een beter transitiebeleid en hogere kwaliteit van zorg.
- ZonMw heeft een nieuwe aanvraag gehonoreerd die de Yulius Academie in samenwerking met TNO heeft aangevraagd. Deze heeft als doel om een Nederlands transitieprotocol te ontwikkelen dat zich richt op jongeren met een depressieve stoornis.
- Yulius is betrokken bij drie academische werkplaatsen in Nederland. Samen met het Erasmus MC heeft Yulius het penvoerderschap voor de academische werkplaats Autisme (Samen doen) waaraan bijna 50 organisaties verbonden zijn. In de academische werkplaats ST-RAW, gericht op een verbetering van de jeugdzorg in de gemeente Rotterdam, zorgt Yulius voor de nodige expertise vanuit specialistische jeugdzorg. Meer dan 800 wijkteammedewerkers zijn getraind in een Triagemethodiek, Vraag Analyse Instrument [VAI], dat moet helpen om jongeren met psychische problemen op te sporen en zo nodig de juiste specialistische hulp te geven. Deze methodiek is onderdeel van een systematische preventie en vroeginterventie die de zorg voor kinderen, jongeren en hun gezinnen zou moeten verbeteren. Hierdoor is de gemeente Rotterdam, met expertise van Yulius, voorloper in de Nederlandse jeugdzorgtransformatie.
- In december is hier nog een nieuwe academische werkplaats aan toegevoegd die zich richt op het verbeteren van de zorg voor kinderen met ADHD. Deze krijgt in het verloop van 2017 verdere invulling.

Medewerkers van de Yulius Academie gaven in 2016 talrijke lezingen, posterpresentaties en nationale publicaties. Ook verschenen er 19 internationale publicaties in gerenommeerde tijdschriften. Veel aandacht ging uit naar een internationale publicatie over de effectiviteit van interventies om gedwongen opnames te voorkomen. Ook een artikel over het herkennen van autistische kenmerken bij meisjes haalde veel publieke aandacht.

Verder ontwikkelde Yulius enkele innovatieve interventies, die verder onderzocht worden op effectiviteit. Met een video-interactie-analyse onderzoekt Yulius de opvoedcompetentie van ouders waar een uithuisplaatsing van hun kinderen dreigt. In dit project werkt de afdeling Gezinspsychiatrie van Yulius samen met onderzoekers van de Universiteit Leiden.

In samenwerking met onderzoekers van de Universiteit van Californië en het Erasmus MC heeft de topklinische afdeling Autisme een in de VS ontwikkeld en bewezen effectief programma, *PEERS*, voor jongeren met Autisme voor Nederland geadapteerd. Dit programma stimuleert de vaardigheden van autistische jongeren om sociale relaties aan te gaan, te onderhouden te verbeteren. Momenteel wordt middels een gerandomiseerd onderzoek de effectiviteit van de Nederlandse *PEERS* versie getoetst. Ook hier is Yulius voorloper in Europa.

Het door Yulius eerder zelf ontwikkelde *Ik Puber*-programma is in 2016 vertaald in het Duits. *Ik Puber* is een training die jongeren met autisme optimaal voorbereidt op de puberteit. Hierdoor heeft Yulius impact op de zorg voor jongeren met autisme op internationaal niveau.

Voor jongeren met ADHD heeft Yulius de methode *PowerCoaching* ontwikkeld dat als doel heeft om de eigen kracht en regie van jongeren te vergroten. Yulius heeft een handleiding en werkboek uitgegeven, dat te verkrijgen is bij uitgeverij Koninklijke Van Gorcum. Ook verzorgt Yulius op landelijk niveau *PowerCoaching* trainingen.

De genoemde activiteiten, producten en publicaties laten zien hoe belangrijk Yulius is als partner in kwaliteitsontwikkeling, innovatie en wetenschap van zorg en onderwijs, zowel op regionaal, nationaal als ook op internationaal gebied.

Een overzicht van publicaties en voordrachten op congressen en nascholingsbijeenkomsten is als bijlage in dit jaarverslag opgenomen. Binnen de Yulius Academie vonden in 2016 meerdere promotietrajecten plaats, waarvan twee zijn afgerond en de overige zich in de afrondende fase bevinden. Dit vertaalde zich in een toename van publicaties in internationale (peer-reviewed) wetenschappelijke tijdschriften en een toename van het aantal voordrachten op geaccrediteerde nascholing of congressen.

5 Personeelsoverzicht

5.1 Personele bezetting

Het aantal medewerkers in loondienst nam toe van 279 in 2015 naar 309 in 2016. De formatie steeg ook, van 223 fte eind 2015 naar ruim 254 fte in 2016. Door de verwachte overname van onze ambulante begeleiders door de samenwerkingsverbanden was een afname van het aantal medewerkers in loondienst verwacht. Echter is in 2016 een toename te zien in het aantal medewerkers in loondienst/formatie.

Overzicht personeel

Overzicht personeel Primair Onderwijs (PO)	Aantal personeelsleden	Aantal fte
Aantal personeelsleden in loondienst op 31 december	309	254,7

Tabel: aantal personeelsleden. Medewerkers met meerdere contracten (inclusief oproepkrachtcontracten) zijn eenmaal meegenomen. FTE: Het totaal van contractuele uren per einde jaar.

5.2 Ziekteverzuim

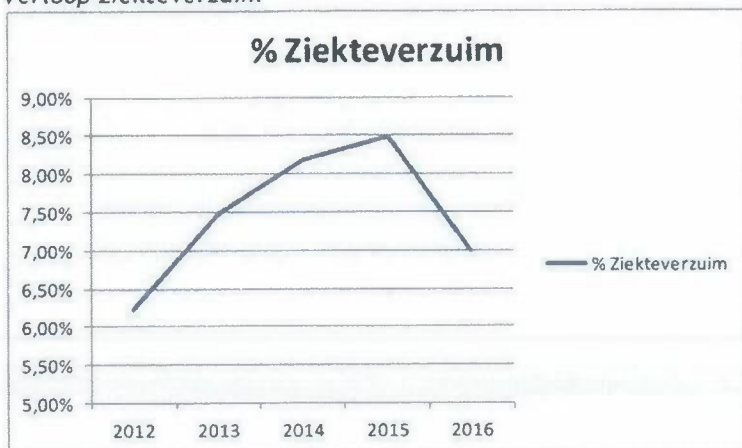
Tot 2015 kende Yulius Onderwijs een hoog verzuim (8,48% in 2015). Allerlei factoren droegen in meer of mindere mate bij tot dit verzuim. Aangezien het hoge verzuimpercentage een risico vormt voor een gezonde bedrijfsvoering, is het terugdringen en voorkomen van verzuim een van de speerpunten van 2016. Hiertoe is in 2016 is ingezet op het verbeteren van de werkomstandigheden (o.a. aanstellingen leerling coaches), versterken van kennis en vaardigheden (o.a. inwerken, deskundigheidsbevordering) en op betere kennis van het verzuimbeleid (o.a. workshops voor teamcoördinatoren). Het verzuimcijfer over 2016 is 7,00%, een significante daling ten opzichte van 2015. Het landelijk gemiddelde over 2015 is 7,10%, hiermee wordt het verzuimpercentage van Yulius in 2016 vergeleken (op het moment van schrijven nog geen landelijke cijfers over 2016). Daarmee is het beoogde resultaat voor 2016 behaald, immers een verzuimpercentage gelijk of onder de 7%.

Ziekteverzuim personeel exclusief zwangerschapsverlof, volgens Vernet definitie

Personeelsinformatie	Percentage
Verzuim totaal medewerkers in loondienst Yulius Onderwijs	7,00%

Tabel: ziekteverzuim personeel exclusief zwangerschapsverlof, volgens Vernet definitie.

Verloop ziekteverzuim

Voor de komende jaren is het van belang om het ziekteverzuim nog beter in kaart te brengen en te begrijpen welke maatregelen effect sorteren. De aanvullende maatregelen die in 2016 zijn ingezet of voortgezet:

- Voortzetting van het SMO.
- Vergroten van kennis over verzuimprocedures en re-integratiemogelijkheden bij de leidinggevenden.
- Streven verlagen ziekteverzuimpercentage onder de 7%.
- Bespreking van het jaarverslag van de arbodienst in het MT.
- Met ingang van 1 januari 2016 worden medewerkers standaard na 6 weken opgeroepen bij de bedrijfsarts, in plaats van 3 weken. Om de leidinggevenden te ondersteunen in de eerste 6 weken is een "Richtlijn verzuim" opgesteld. Hierin zijn een aantal onderwerpen opgenomen ter ondersteuning voor de leidinggevenden.
- Bij frequent verzuim (3 keer per jaar of meer) structureel een verzuimgesprek voeren met de medewerker.
- In januari 2016 is gestart met het inplannen van een verzuimtraining voor alle regiomanagers, teamleiders en teamcoördinatoren. Eind 2016 hebben alle regiomanagers, teamleiders en teamcoördinatoren de verzuimtraining gevolgd. Voortzetting van het maandelijks bespreken door de directie voor alle medewerkers die langer dan zes weken verzuimen met de verzuimcoördinator, met als doel om zicht te houden op de ingezette acties en het verzuim te verkorten/beperken.
- Inzetten van de tool verzuimthermometer.

5.3 Mobiliteit

Verloop personeel

Verloop personeel primair onderwijs (PO)	Aantal personeelsleden
Instroom personeel in loondienst (totaal) in 2014	39
Uitstroom personeel in loondienst (totaal) in 2014	50
Instroom personeel in loondienst (totaal) in 2015	41
Uitstroom personeel in loondienst (totaal) in 2015	67
Instroom personeel in loondienst (totaal) in 2016	121
Uitstroom personeel in loondienst (totaal) in 2016	87

Ambulant begeleiders

Met de invoering van passend onderwijs is de geldstroom voor ambulante begeleiding (AB) per schooljaar 2015-2016 verlegd naar de samenwerkingsverbanden. Daarom is vanaf dit schooljaar geen AB-bekostiging meer meegenomen in de begroting. Diverse ambulant begeleiders zijn in dienst getreden bij samenwerkingsverbanden en MBO's, die nu de middelen voor ambulante begeleiding ontvangen.

Nog niet alle Ambulant Begeleiders zijn overgenomen door een samenwerkingsverbanden. De ambulant begeleiders die nog bij Yulius Onderwijs in dienst zijn worden zo mogelijk gedetacheerd naar de samenwerkingsverbanden. In totaal is aan het einde van 2016 nog 7,1 fte ambulant begeleiders in dienst bij Yulius Onderwijs, waarvan het grootste deel is gedetacheerd.

Het samenwerkingsverband Koers VO heeft in juni 2016 het bestuur van Yulius Onderwijs geïnformeerd dat met ingang van 1-8-2019 de middelen voor Ambulante Begeleiding rechtstreeks aan de besturen voor regulier onderwijs worden overgeheveld. Het is aan de besturen van speciaal onderwijs zelf om daar afspraken over te maken.

Herplaatsingskandidaten

In 2016 zijn geen medewerkers in het risicodragend deel van de formatie (RDDF) geplaatst.

Wel kent Yulius Onderwijs nog een aantal herplaatsingskandidaten, medewerkers wier werkzaamheden zijn komen te vervallen, bijvoorbeeld als gevolg van de veranderende financieringsstromen na invoering van passend onderwijs. Deze medewerkers worden conform het vastgestelde mobiliteitsplan begeleid van werk naar werk.

Aantal vacatures

Vacatures CAO PO	Totaal aantal vacatures	Aantal moeilijk vervulbare vacatures
Totaal vacatures 31 december 2014	2	0
Totaal vacatures 31 december 2015	3	1
Totaal vacatures 31 december 2016	18	3

Moeilijk vervulbare vacatures betreffen vacatures die drie maanden of langer openstaan per 31 december 2016. Naast genoemde vacatures huurde Yulius Onderwijs op 31 december twee medewerkers in.

5.4 Klachten

Yulius werkt met een onafhankelijke klachtencommissie die werkt conform de klachtenreglementen Wet klachtrecht cliënten zorgsector en de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en conform de vereisten in de Wet op de Expertisecentra.

Mediation maakt onderdeel uit van de klachtenprocedure. Yulius heeft hiervoor twee onafhankelijke mediators gecontracteerd. Deze werkwijze is ingevoerd op verzoek van de centrale cliëntenraad.

Vanuit de divisie Onderwijs zijn 13 klachten ontvangen. Deze klachten zijn niet in behandeling genomen door de klachtencommissie.

5.5 Beheersing van uitkeringen na ontslag

Yulius Onderwijs blijft terughoudend met het verstrekken van ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 juli 2016 is het ontslagrecht door de invoering van de Wet Werk & Zekerheid in het bijzonder onderwijs veranderd. De ontslaggrond bepaalt de ontslagroute: via het UWV of via de kantonrechter. Voor iedere medewerker geldt dezelfde ontslagroute: ontslag wegens bedrijfseconomische reden of langdurige arbeidsongeschiktheid loopt via het UWV en wegens disfunctioneren, verwijtbaar handelen of vanwege verstoorde arbeidsrelatie via de kantonrechter. Er wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid om met wederzijds goedvinden middels een vaststellingsovereenkomst te beëindigen, waarbij de regelgeving van het participatiefonds in acht wordt genomen.

Yulius Onderwijs volgt de bepalingen van de Wet Werk & Zekerheid en de CAO PO. Ook wat betreft de ontslagvergoeding. In plaats van de ontslagvergoeding dan wel de berekening conform de kantonrechterformules, wordt bij medewerkers die uit dienst gaan en daar recht op hebben, de transitievergoeding betaald.

6 Financieel beleid

In 2016 is gestuurd op voldoende formatie in de klassen en structureel efficiënt omgaan met mensen en middelen. Door de onverwachte groei van het aantal leerlingen met ingang van het schooljaar 2016 - 2017 is de formatie op veel locaties gestegen en zijn er meer middelen ingezet dan waren begroot voor 2016. De verwachte ontwikkelingen van krimp hebben zich niet voorgedaan. De trendmatige ontwikkeling van een afbouw van het personeel door krimp van het leerlingaantal, zoals opgenomen in de meerjaren verwachting is bijgesteld.

Bovengenoemde heeft geresulteerd in een negatief resultaat van € 281k. Dit is een lager resultaat in vergelijking met 2015, in 2015 werd een positief resultaat € 381 behaald. De opbrengsten zijn in 2016 nagenoeg gelijk aan die van 2015. In de kosten van 2016 is een duidelijke stijging waarneembaar ten opzichte van 2015. De personele kosten zijn toegenomen door de groei van het aantal leerlingen, waardoor er uitbreiding heeft plaatsgevonden in de formatie. De groei van het aantal leerling heeft ook een toename in de overige lasten, met name leermiddelen, tot gevolg gehad.

Yulius Onderwijs heeft in 2016 te maken gehad met grote leerling-groei van 163 leerlingen per 1 oktober 2016 ten opzichte van 1 oktober 2015. Deze groei kwam onverwacht en was dan ook niet begroot. Deze 163 leerlingen genieten in 2016 nog geen bekostiging via de Rijksbijdragen, maar de formatie en de onderwijsleerpakketten zijn al wel ingericht voor deze leerlingen. Door deze gemiste opbrengsten is het resultaat in 2016 negatief. De rijksbijdragen laten een stijging zien van € 566k ten opzichte van de begroting 2016.

Dit wordt veroorzaakt door onderstaande punten:

- € 290k presentatie dotatie groot onderhoud, de dotatie aan de voorziening groot onderhoud werd in de begroting ingehouden op de materiële bekostiging, in de realisatie is de aansluiting met de beschikkingen van OCW behouden en is de dotatie opgenomen in de kosten onder onderhoud.
- € 151k groeibekostiging peildatum 1-2-2015. Deze bekostiging was minimaal begroot, vanwege de afhankelijkheid van samenwerkingsverbanden in het toekennen van de hoogte van de groeibekostiging.
- € 65k groeibekostiging peildatum 1-2-2016, deze was niet in de begroting opgenomen, omdat er ten tijde van de begroting geen groeibekostiging verwacht werd vanwege een verwachte stabilisatie van het aantal leerlingen.
- € 25k reguliere personele bekostiging, bijstelling van de reguliere bekostigingsbedragen.
- € 25k prestatiebox, bijstelling van de bekostigingsbedragen.

Onder de rijksbijdragen valt ook de verlofsubsidie die wordt toegekend bij de lerarenbeurs voor het regelen van vervanging tijdens studieverlof. Aan de medewerkers die hun opleiding genieten met de lerarenbeurs, wordt dit studieverlof verstrekt. Bij de overige baten is een lichte stijging zichtbaar ten opzichte van de begroting 2016. Deze wordt veroorzaakt door een vergoeding van de gemeente Barendrecht voor het gebruiken van de inpandige gymzaal op de locaties in Barendrecht.

De personeelslasten zijn enerzijds gedaald en anderzijds gestegen in vergelijking met de begroting 2016. Een stijging van de lasten is te herleiden door de formatiegroei vanwege de stijging van het aantal leerlingen op diverse locaties. Daarnaast hebben het verlagen van de pensioenpremie voor een niet beïnvloedbare meevaller op de loonkosten gezorgd. Door de stijging van het aantal leerlingen zijn er veel vacatures ontstaan, vanwege het moeilijk opvullen van deze vacatures is er veel gewerkt met uitzendkrachten en inhuur, waardoor deze kosten vele malen hoger zijn dan begroot. Yulius Onderwijs heeft door het speerpunt kwalitatief goed onderwijs hogere kosten gemaakt voor opleiding dan begroot. De totale personeelslasten laten vanwege bovengenoemde punten een stijging zien.

De overige lasten laten in de leermiddelen een afwijking zien ten opzichte van de begroting 2016. Deze stijging wordt veroorzaakt door de overgang naar een boekenfonds na het gelopen aanbestedingstraject. De kosten voor aanschaf van leermethoden werden voorheen geactiveerd, waar nu een huurbedrag zichtbaar is in de kosten. De boekwaarde van de lesmethoden per datum van overgang naar het boekenfonds is afgeboekt in de kosten. Dit verklaart tevens de toename van de kosten ten opzichte van 2015.

Voor de uitgebreide kengetallen en details van de resultaten 2016 verwijzen wij naar de jaarrekening in hoofdstuk 5.

Investeringsbeleid

De kaders van de investeringen zijn opgenomen in het begrotingsformat van Yulius Onderwijs. Decentraal wordt de uitvraag gedaan voor investeringen op methoden, inventaris en randapparatuur (hardware, digiborden etc.), deze worden centraal verzameld en afgestemd met de directie Onderwijs. De uitvoer van de investeringen en de verantwoordelijkheid na goedkeuring is decentraal neergelegd in de organisatie. Investeringsaanpak aan het gebouw worden centraal belegd bij de afdeling Vastgoed en afgestemd met gemeenten indien van toepassing. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn voor lesmethoden 8 jaar, randapparatuur 5 jaar, inventaris 10 jaar en verbouwing 10 jaar.

Het kasstroomoverzicht is opgenomen in de jaarrekening en de toelichting op het kasstroomoverzicht is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening.

Treasurybeleid

De kaders voor het treasurybeleid van de Stichting Yulius Onderwijs zijn verankerd in het Treasury-Statuut. Dit statuut is in 2016 herschreven en in 2017 goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Uitgangspunt in dit statuut is het voeren van een risicoarm kasbeheer. Leidend in de vormgeving van de kaders is de Regeling Beleggen, belenen en derivaten door Instellingen voor Onderwijs en Onderzoek.

Het kasbeheer van de Stichting Yulius Onderwijs vindt geïntegreerd plaats als onderdeel van het kasbeheer van de Stichting Yulius, waarvan de Stichting Yulius Onderwijs deel uitmaakt. In 2016 hebben geen beleggingen of uitzettingen plaatsgevonden; de vrije middelen van de Stichting Yulius Onderwijs zijn beschikbaar via de bankrekening, die is opgenomen in het concernblok van de Stichting Yulius bij huisbankier ING. De stichtingen

die onderdeel zijn van Yulius staan borg voor elkaars verplichtingen die voortvloeien uit de kredietovereenkomst bij de ING Bank.

In 2016 hebben zich geen liquiditeitsproblemen voorgedaan bij de stichtingen die deel uitmaken van de stichting Yulius. Conform het treasury-statuuut is gedurende het verslagjaar de liquiditeitspositie gemonitord en periodiek geraamd op basis van de liquiditeitsbegroting, die afgeleid is van de exploitatie- en de investeringsbegroting.

Yulius Onderwijs heeft een rekening-courant verhouding met Yulius Zorg. Er is een cashpool gevormd tussen Yulius Onderwijs en Yulius Zorg. Het overschot aan middelen bij Yulius Onderwijs wordt daarmee ter beschikking gesteld aan Yulius Zorg. Dit gebeurt waar nodig tevens andersom. Daarbij wordt over en weer geen rente in rekening gebracht.

6.1 Continuïteitsparagraaf

A Gegevensset

A1. Kengetallen

Leerlingprognoses

Op grond van de huidige leerlingaantallen (2016: 1.391) verwacht Yulius Onderwijs een groei van het aantal leerlingen.

De verwachting is een stijging van het leerlingaantal naar oktober 2017 ten opzichte van het leerlingaantal van oktober 2016 van ruim 5%, daarna wordt nog een groei van 1% groei van het aantal leerlingen verwacht naar 1 oktober 2018 om vervolgens te stabiliseren.

De leerling- groei laat zich naar verwachting vooral zien in de regio Rotterdam / Barendrecht en zowel in het SO als in het VSO. Voor het VSO wordt de groei ook gerealiseerd in Schiedam.

In onderstaande tabel is de prognose van de leerlingaantallen voor de komende vier jaar weergegeven.

Prognose van de leerlingaantallen

	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019
Leerlingen Yulius Onderwijs	1.391	1.465	1.477	1.477

	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019
SO leerlingen < 8 jaar	64	69	69	69
SO leerlingen ≥ 8 jaar	275	295	295	295
VSO leerlingen	1.052	1.101	1.113	1.113
Totaal	1.391	1.465	1.477	1.477

Zoals benoemd betreft dit een prognose; het is onzeker of deze aantallen leerlingen ook daadwerkelijk door de samenwerkingsverbanden aan Yulius Onderwijs worden toegewezen.

Personeel

De leerlingengroei zal zich naar verwachting verdelen over de locaties en klassen, door meer sturing op de klassendeler is er rekening gehouden met een verplaatsing van leerlingen voor het Discovery College en De Wilgen. De leerkracht-leerling ratio zal in 2017 dan ook nog verder afnemen en meer richting de norm 14 in het SO en 12 in het VSO van Yulius Onderwijs bewegen.

In de huidige formatie is op bovengenoemde locaties al rekening gehouden met een toename van klassen op andere locaties, waardoor de groei van het aantal fte minimaal is voor de komende jaren.

Tegenover de groei van de formatie gerelateerd aan de leerling-groei wordt ook een afname vanaf 2017 geprognoseerd, deze is gebaseerd op de uitstroom van een aantal vervangers in verband met langdurig ziekteverzuim en de uitstroom van de AB medewerkers naar de samenwerkingsverbanden.

Deze fte-daling is zichtbaar vanaf schooljaar 2019 - 2020.

De functies binnen Yulius Onderwijs zijn verdeeld in onderwijzend personeel (OP), onderwijsondersteunend personeel (OOP) en directie (Dir.) Het aantal begrote medewerkers in fte voor de komende vier jaren wordt weergegeven in onderstaande tabel.

Aantal begrote medewerkers in fte

FTE	2017	2018	2019	2020
Yulius Onderwijs totaal	282,2	286,5	286,5	282,9
OP	176,6	179,4	179,4	175,8
OOP	99,6	101,1	101,1	101,1
Dir.	6,0	6,0	6,0	6,0

Het aantal fte per 31-12-2016 was 254,8. In de begroting voor 2017 is een stijging opgenomen ten opzichte van het aantal fte's in 2016, om de openstaande vacatures die zijn ontstaan na de groei van het aantal leerlingen op 1 oktober 2016 op te kunnen vullen. Daarnaast is voor 2017 en de jaren daarna een flexibele schil opgenomen in de formatie op elke locatie, deze flexibele schil moet er voor zorgen dat de werkdruk omlaag gaat en het ziekteverzuim intern opgelost kan worden.

Op grond van het aantal fte werkzaam binnen de organisatie op 31-12-2016 geldt onderstaande verdeling tussen de groepen OP, OOP en Dir.

Aantal medewerkers werkzaam in fte

	fte	%
Yulius Onderwijs totaal	254,7650	100%
OP	159,3147	62,5%
OOP	89,4503	35,1%
Dir.	6,0000	2,4%
Yulius Onderwijs alleen de onderwijslocat	232,5343	100%
OP	151,0614	65,0%
OOP	81,4729	35,0%
Dir.	-	0,0%

A2. Meerjarenbalans en staat van baten en lasten

Yulius Onderwijs heeft zich de stelselwijziging van passend onderwijs eigen gemaakt door te anticiperen op onze hernieuwde samenwerking in het onderwijsveld - deelname aan samenwerkingsverbanden en nauwe samenwerking met speciaal onderwijspartners.

In deze paragraaf wordt een eerste schets gegeven van de meerjarige begroting en is beleid geformuleerd hoe we de komende jaren hierop blijven anticiperen. We streven daarbij steeds naar kwalitatief en aangepast onderwijs, aansluitend bij de nieuwe vragen die aan ons gesteld worden. Yulius Onderwijs wil de komende jaren door gaan met centraal stellen van de leerling en niet het onderwijs. De basis hiervoor is in 2016 gelegd door het vormgeven van leidende principes van Yulius Onderwijs. Wel gaat Yulius Onderwijs verder met het afbakenen van het doelgroepenbeleid.

We hebben in de balans en de staat van baten en lasten een aantal aannames moeten doen rondom stijging van leerlingaantallen.

De meerjarenbalans en staat van baten en lasten wordt vergeleken met respectievelijk de balans van 2015 en de begroting 2016.

In 2016 is ten opzichte van 2015 in de activa een daling waarneembaar van de liquide middelen en een stijging van de vorderingen. In de passiva is een daling op de kortlopende schulden zichtbaar door met name een afname van de schulden aan groepsmaatschappijen.

De bovengenoemde verschuivingen hebben te maken met een gewijzigde presentatie van de intercompany verrekening. In de activa staat een vordering open aan de groepsmaatschappij van ruim € 3,5 mio. Dit komt voort uit een wijziging van de banken. Per saldo is het werkkapitaal van Yulius Onderwijs nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van 2015.

De bestemmingsreserve is in 2016 vervallen en toegevoegd aan de algemene reserve. Deze bestemmingsreserve is in het verleden gevormd vanwege frictiekosten met betrekking tot de invoering Passend Onderwijs. Vanwege de constante groei van Yulius Onderwijs is deze bestemmingsreserve niet van toepassing.

Vanaf 2015 heeft Yulius Onderwijs vanwege de decentralisatie van het groot onderhoud een voorziening groot onderhoud gevormd deze voorziening is in 2016 voortgezet. Middels het meerjarenonderhoudsplan zijn de jaarlijkse dotaties en onttrekkingen bepaald.

De afwijkingen van de staat van baten en lasten 2016 ten opzichte van de begroting staat toegelicht in paragraaf 4.11.

In de meerjaren staat van baten en lasten is rekening gehouden met een stijging van de rijksbijdragen vanaf 2017, de telling van 1 oktober 2016 heeft een duidelijke stijging zichtbaar gemaakt ten opzichte van de telling in 2015 en de verwachting van de groei conform de leerlingprognose is meegenomen. De stabilisatie van de bekostiging is te verwachten vanaf het schooljaar 2019 - 2020 en verder. De groei van de rijksbijdragen is opgenomen in het meerjarenbestuursformatieplan 2017 - 2020.

Zowel de groei van de oktober 2016 telling als de groei richting oktober 2017 wordt pas in de rijksbijdragen terug gezien vanaf respectievelijk het schooljaar 2017 - 2018 en het schooljaar 2018 - 2019. Ter compensatie zal aan de samenwerkingsverbanden voorfinanciering gevraagd worden, voor januari tot en met juli van 2017 en het schooljaar 2017 - 2018.

In 2016 heeft intensief overleg met de samenwerkingsverbanden plaatsgevonden over de voorfinanciering. Dit heeft er toe geleid dat alle samenwerkingsverbanden in 2017 eenmalig een voorschot zullen geven zoals hierboven staat beschreven.

Daarnaast is met vier samenwerkingsverbanden afgesproken om structurele afspraken over (voor-)financiering te gaan maken. Dit betreft de samenwerkingsverbanden PO en VO Dordrecht, Koers VO en PPO. Met deze vier samenwerkingsverbanden wordt een vorm van capaciteitsinkoop uitgewerkt, waardoor er voor Yulius Onderwijs geen sprake meer is van voorfinanciering. Dit betreft ruim 40% van onze leerlingen en dit zal een positief effect hebben op onze begroting. Hiervoor is een bedrag van € 392k opgenomen als extra inkomsten onder de overige opbrengsten voor 2018 en € 1.275k voor 2017. Waarbij het in 2017 gaat om voorfinanciering en in 2018 om capaciteitsinkoop. De verwachting is dat na 2018 er geen capaciteitsuitbreiding meer plaats zal vinden.

De overige baten laten na 2017 een daling zien, doordat de detacheringopbrengsten af zullen nemen, doordat de ambulant begeleiders die nu nog gedetacheerd worden in dienst gaan bij de samenwerkingsverbanden of schoolbesturen waar zijn nu werkzaam zijn.

Een belangrijk speerpunt richting de toekomst blijft de samenwerking tussen zorg en onderwijs. In 2016 is hiervoor een belangrijke basis gelegd, waarbij de inzet van professionals vanuit onderwijs in de taskforce zorg-onderwijs is gerealiseerd. In 2017 en de jaren er na zullen ook de opleidingskosten geïntensiveerd worden, mede wet inzet vanuit Yulius Academie. Deze kosten zitten opgenomen in de meerjaren staat van baten en lasten. De verwachte investeringen op inventaris en hardware blijven naar verwachting gelijk. De investeringen voor lesmethoden zijn in 2017, vanwege de overstap naar een extern boekenfonds met ingang van het schooljaar 2016 - 2017.

In de komende jaren is de verwachting dat Yulius Onderwijs een positief resultaat kan behalen.

In 2017 is het resultaat afhankelijk van de voorfinanciering van de samenwerkingsverbanden. In 2018 is het resultaat net positief, door de stijgende loonkosten en de extra materiële kosten voor de extra huisvesting en inzet van materialen voor de leerlingen. In 2019 gaat het resultaat zich naar verwachting stabiliseren. De investeringen worden uit eigen middelen voldaan. Het is beleid dat als enig jaar of maand een te groot beslag op de liquiditeit plaats vindt, een spreiding in de aanschaf van nieuwe investeringen worden aangebracht. De investeringen worden bewaakt op basis van het in de meerjarenbegroting opgenomen financieel perspectief.

In de volgende tabellen worden de geprognosticeerde balans tot en met 2019 weergegeven en de staat van baten en lasten over 2015 t/m 2019.

Geprognosticeerde balans tot en met 2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Activa					
Materiële vaste activa	1.536.998	1.556.481	1.560.000	1.550.000	1.525.000
Vorderingen	2.119.599	5.381.386	5.245.119	5.156.027	5.412.505
Liquide middelen	7.827.120	16.980	15.000	15.000	15.000
Totale activa	11.483.718	6.954.847	6.820.119	6.721.027	6.952.505
Passiva					
Eigen vermogen					
Algemene reserve	4.095.786	4.605.288	4.305.319	4.519.566	4.546.073
Bestemmingsreserve (publiek)	128.154	-	-	-	-
Resultaat lopend jaar	381.348	-299.969	214.247	26.507	183.979
Voorzieningen	160.891	363.908	175.553	189.954	252.453
Langlopende schulden	-	-	-	-	-
Kortlopende schulden	6.717.538	2.285.620	2.125.000	1.985.000	1.970.000
Totale passiva	11.483.718	6.954.847	6.820.119	6.721.027	6.952.505

De staat van baten en lasten over 2015 t/m 2019

	Begr. 2016	2016	2017	2018	2019
Baten					
Rijksbijdragen	19.679.678	20.246.272	20.850.371	22.534.600	23.215.800
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	151.187	400.243	1.549.417	639.400	253.300
Overige baten	621.117	710.276	533.920	368.700	278.300
Totale baten	20.451.981	21.356.791	22.933.707	23.542.700	23.747.400
Lasten					
Personeelslasten	15.088.209	15.939.059	16.889.344	17.360.793	17.260.421
Afschrijvingen	375.860	374.477	439.897	393.700	390.500
Huisvestingslasten	1.074.043	1.224.198	1.381.700	1.471.400	1.500.800
Overige lasten	3.681.762	4.124.292	4.008.519	4.290.300	4.411.700
Totale lasten	20.219.874	21.662.026	22.719.460	23.516.193	23.563.421
Saldo baten en lasten	232.107	-305.235	214.247	26.507	183.979
Financiële baten en lasten	-	5.266	-	-	-
Resultaat	232.107	-299.969	214.247	26.507	183.979

Voor de goede orde wijzen wij de lezer erop, dat voorgaande meerjarenbegroting taakstellend is, en uitgaat van de huidige (bekende) wet- en regelgeving. Waarbij het risico groot is dat de realisatie daarvan in de toekomst altijd zal afwijken, ook mede omdat de praktijk weerbarstig is. Er is in dit verslag niet gewerkt met scenario's, noch hebben wij aan de accountant opdracht gegeven om bovenstaande meerjarenbegroting te controleren. De Raad van Bestuur heeft de meerjarenbegroting aangeboden gekregen in het meerjarenbestuursformatieplan en goedgekeurd op 29 juli 2017.

B. Overige rapportages

De drie rapportages zijn onder B3 samengevoegd.

B1. Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Voor het besturen van Yulius Onderwijs wordt gebruikt gemaakt van een integrale beleids- en begrotingscyclus die binnen de gehele organisatie wordt gehanteerd. De kaderbrief beschrijft de beleidsprioriteiten voor het aankomende jaar. De kaderbrief vormt een groot deel van de input voor de deelplannen van Yulius Onderwijs.

Met behulp van de perioderapportages en een vastgestelde set prestatie-indicatoren werkt Yulius Onderwijs systematisch aan het daadwerkelijk bereiken van de doelstellingen en het zoveel mogelijk beperken van risico's. Daarnaast vindt jaarlijks binnen de divisie een verdieppingsanalyse plaats, de zogenaamde 'kwaliteit- en veiligheidsrapportage'. Yulius Onderwijs beschrijft de administratieve organisatie en de bijbehorende risico's en interne controle. Jaarlijks wordt door de externe accountant tijdens de interim-controle een risicoanalyse opgesteld om te kijken welke processen aangepast zouden moeten worden. De controleresultaten en aanbevelingen worden gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en de Onderwijs directie. Op basis van de aanbevelingen worden verbetermaatregelen getroffen, die gevolgd worden door de controller Onderwijs. In navolging van directie worden locatiemanagers en docenten zich hierdoor meer bewust van het belang van een juiste, volledige en rechtmatige administratieve organisatie. De Raad van Bestuur volgt de voortgang via regulier overleg.

De beschrijving van de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem is beschreven in paragraaf 3.5 bedrijfsvoering op bladzijde 13.

B2. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

De belangrijkste risico's en onzekerheden ten aanzien van de meerjarenbegroting zijn beschreven in paragraaf 3.5 bedrijfsvoering op pagina 13.

B3. Rapportage toezichthoudend orgaan

De rapportage van het toezichthoudend orgaan is opgenomen in de inleiding op pagina 4 en in paragraaf 3.4 op pagina 14.

7 Jaarrekening

ONDERWIJS

o.b.v. EFJ Model

Toelichting op de balans en winst- en verliesrekening 2016

1. Algemene toelichting

Activiteiten

Yulius Onderwijs biedt basisonderwijs (SO - Speciaal Onderwijs) en voortgezet onderwijs (VSO - Voortgezet Speciaal Onderwijs) aan kinderen en jongeren van 4 tot 20 jaar met (het vermoeden van) een psychische stoornis. We doen dit op elf onderwijslocaties in Barendrecht, de stadsregio Rotterdam, Schiedam, Spijkenisse, Dordrecht en Gorinchem, en twee dislocaties in Dordrecht en Vlaardingen.

Onze ruim 300 medewerkers bieden onderwijs aan 1391 leerlingen. Op vijf locaties bieden wij uitsluitend onderwijs aan leerlingen met een geldige toelaatbaarheidsverklaring (TLV). Op de overige locaties geven we onderwijs aan zowel leerlingen met een TLV als aan residentiële leerlingen. Zij zijn in (dag)behandeling bij Yulius, Lucertis of Pameijer. In het kader van passend onderwijs zijn we aangesloten bij 12 samenwerkingsverbanden (6 voor PO en 6 voor VO) in ons werkgebied.

Yulius Onderwijs en Yulius Zorg werken nauw samen, zodat onze leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit maakt Yulius Onderwijs bijzonder geschikt voor leerlingen die baat hebben bij een intensief zorg-onderwijs traject in een pedagogisch-therapeutische leeromgeving

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Naam verslagleggende rechtspersoon	Stichting Yulius Onderwijs
Adres	Dennenhout 1
Postcode	2994 GC
Plaats	Barendrecht
Nummer Kamer van Koophandel	24292566

Naam rechtspersoon	Stichting Yulius
Adres	Hellingen 21
Postcode	3311 GZ
Plaats	Dordrecht
Telefoonnummer	088-40 50 600

Verbonden partijen

De Stichting Yulius Onderwijs is een onderdeel van de Stichting Yulius.

De cijfers van Stichting Yulius Onderwijs worden geconsolideerd in de jaarrekening van Stichting Yulius. De voornaamste transacties tussen beide stichtingen betreft de verdeling van de kosten voor de gehele Yulius organisatie. Deze vindt op reguliere maatstaven plaats en is gelijk aan voorgaand jaar. Tot de verbonden partijen behoren tevens Stichting De Baandert en Stichting Prima Arbeidstoeileiding welke ook beiden worden geconsolideerd in de jaarrekening van Stichting Yulius. Tussen deze twee laatste

stichtingen en Stichting Yulius Onderwijs vinden geen (significante) transacties plaats. Daarnaast worden de bestuursleden aangemerkt als verbonden partijen. Er is buiten transacties in het kader van beloning geen sprake van transacties.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Investerings- en desinvesteringen in materiële vaste activa zijn opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben geen gebeurtenissen plaatsgevonden die van invloed zijn op de jaarrekening 2016.

2 Algemene grondslagen

Financiële instrumenten

Algemeen

Yulius maakt in de normale bedrijfsvoering gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen zoals vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden.

Yulius handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Het rekening-courantarrangement van Yulius bij ING behelst een kredietarrangement waarbij de stichtingen Yulius, Yulius Onderwijs, de Baandert en Prima, jegens elkaar hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de nakoming van de verplichtingen uit dit arrangement.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor het grootste deel ondergebracht bij andere onderwijsinstellingen. Het kredietrisico is daarom minimaal.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

3 Grondslagen voor de waardering van activa, passiva en resultaatbepaling

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, heeft de directie van Yulius Onderwijs over verschillende zaken een oordeel gevormd en schattingen gemaakt die essentieel zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Vergelijking met voorgaand jaar

De waarderingsgrondslagen zijn niet gewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

3.1 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

De activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en terreinen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Bedrijfsgebouwen en terreinen worden slechts opgenomen voor zover deze economisch eigendom zijn van het bevoegd gezag. Aanschaffingen worden slechts gewaardeerd indien zij een waarde hebben van € 500 of meer per stuk, dan wel per groep indien deze bij elkaar horen en ineens worden aangeschaft, bijvoorbeeld lesmethoden.

Investeringsbijdragen van derden worden in mindering gebracht op het investeringsbedrag. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode gedurende de economische levensduur van de activa. Investeringsbijdragen in gebouwen worden

afgeschreven gedurende de resterende afschrijvingsduur van het gebouw.
Per categorie is naar aanleiding van de economische levensduur het afschrijvingspercentage vastgesteld.

De overige vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

Categorie	Afschrijvings- percentage
Bedrijfsgebouwen en terreinen	10,0%
Inventaris en apparatuur	
- Inventaris	10,0%
- Computerapparatuur	20,0%
- Leermiddelen	12,5%
Andere bedrijfsmiddelen	10,0%
In uitvoering en vooruitbetalingen	0,0%

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de stichting wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

De opbrengstwaarde is bepaald met behulp van de actieve markt. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde is voor het contant maken van de kasstromen een disconteringsvoet gehanteerd van 4%. Een bijzondere waardevermindering wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de stichting op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij aanwezigheid van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de stichting de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de staat van baten en lasten.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid dienen in mindering te worden gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Rekening-courant verhouding met Yulius Zorg

Er is een cashpool gevormd tussen Yulius Onderwijs en Yulius Zorg. Het overschot aan middelen bij Yulius Onderwijs wordt daarmee ter beschikking gesteld aan Yulius Zorg. Dit gebeurt waar nodig tevens andersom. Daarbij wordt over en weer geen rente in rekening gebracht.

Ministerie van OCW

Onder deze post is het verschil opgenomen tussen het deel van de toegekende rijksbijdragen over het schooljaar 2016-2017 dat betrekking heeft op 2016 en de in 2016 ontvangen bedragen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden met een looptijd korter dan 12 maanden. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. De liquide middelen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen wordt gevormd door de algemene reserves. Deze reserves worden als publieke middelen aangemerkt.

Algemene reserve

De algemene reserve bevat de exploitatie-overschotten. Deze reserve heeft geen specifieke bestemming.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voor uitgaven voor groot onderhoud wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Pensioenvoorziening

Yulius Onderwijs heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij stichting Yulius. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Yulius Onderwijs betaalt hiervoor premies aan het pensioenfonds. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. In december 2016 bedraagt de dekkingsgraad van het ABP 96,7%.

Yulius Onderwijs heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Voorziening jubileumuitkeringen

Voor de bepaling van de voorziening jubileumuitkeringen is uitgegaan van het salaris per december van de in vaste dienst zijnde medewerkers, hun leeftijd en de duur van het dienstverband. Op grond van genoemde parameters is er een kans berekend dat er een uitkering zal plaatsvinden. Voor de voorziening jubileumuitkeringen wordt de contante waarde gehanteerd.

Voorziening groot onderhoud

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Kortlopende schulden

Algemeen

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Overlopende passiva

Hieronder is onder meer opgenomen de overlopende post te betalen vakantiegeld over de maanden juni t/m december voor de opgebouwde rechten van personeel dat per balansdatum in dienst is.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de samenwerkingsverband de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De stichting heeft de pensioenregelingen bij het ABP verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Opbrengstverantwoording

Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Royaltyopbrengsten

Royaltyopbrengsten worden toegerekend aan de verslagperiode in overeenstemming met de inhoud van de overeenkomst.

Projectopbrengsten en projectkosten

Voor onderhanden projecten, waarvan het resultaat op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten en de projectkosten verwerkt als netto-omzet en kosten in de winst-en-verliesrekening naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum (de 'Percentage of Completion'-methode, ofwel de PoC-methode).

De voortgang van de verrichte prestaties wordt bepaald op basis van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Als het resultaat (nog) niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, dan worden de opbrengsten als netto-omzet verwerkt in de winst-en-verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald; de projectkosten worden dan verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin

ze zijn gemaakt. Zodra het resultaat wel op betrouwbare wijze kan worden bepaald, vindt opbrengstverantwoording plaats volgens de PoC-methode naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de projectopbrengsten en projectkosten. Projectopbrengsten zijn de contractueel overeengekomen opbrengsten en opbrengsten uit hoofde van meer- en minderwerk, claims en vergoedingen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat deze worden gerealiseerd en ze betrouwbaar kunnen worden bepaald. Projectkosten zijn de direct op het project betrekking hebbende kosten, die in het algemeen aan projectactiviteiten worden toegerekend en toegewezen kunnen worden aan het project, en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Indien het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten overschrijden, dan worden de verwachte verliezen onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Dit verlies wordt verwerkt in de kostprijs van de omzet. De voorziening voor het verlies maakt deel uit van de post onderhanden projecten.

Overige baten

Overige baten bestaan uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Operationele leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineair basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële kengetallen

	2016	2015
Solvabiliteit 1	0,59	0,40
Solvabiliteit 2	0,64	0,42
Liquiditeit (current ratio)	2,20	1,48
Liquiditeit (quick ratio)	2,20	1,48
Rentabiliteit (%)	-1%	2%

Toelichting financiële kengetallen:

Solvabiliteit geeft aan in welke mate de stichting aan haar verplichtingen kan voldoen.

Solvabiliteit 1 = $\text{eigen vermogen} / \text{totaal vermogen}$

Solvabiliteit 2 = $\text{eigen vermogen} + \text{voorzieningen} / \text{totaal vermogen}$

Liquiditeit laat zien wat de mate is waarin de stichting in staat is om aan haar direct opeisbare verplichtingen te kunnen voldoen.

Current ratio = $\text{vlottende activa} / \text{kortlopende schulden}$

Quick ratio = $(\text{vlottende activa} - \text{voorraden}) / \text{kortlopende schulden}$

Rentabiliteit laat het verband zien tussen het financiële resultaat van de stichting en het geïnvesteerde vermogen.

Rentabiliteit = $(\text{resultaat} / \text{totale baten}) \times 100\%$

MAB Model A Balans

(na verwerking resultaatbestemming)

	31-12-2016 EUR	31-12-2015 EUR
1 Activa		
Vaste Activa		
1.1 Materiële vaste activa	1.556.481	1.536.998
Totaal vaste activa	1.556.481	1.536.998
Vlottende activa		
1.2 Vorderingen	5.381.386	2.119.599
1.3 Liquide middelen	16.980	7.827.120
Totaal vlottende activa	5.398.366	9.946.719
Totaal activa	6.954.847	11.483.716
2 Passiva		
2.1 Eigen vermogen	4.305.319	4.605.288
2.2 Voorzieningen	363.908	160.891
2.3 Kortlopende schulden	2.285.620	6.717.538
Totaal passiva	6.954.847	11.483.716

MB Model B Staat van Baten en Lasten

	2016 EUR	Begroot 2016 EUR	2015 EUR
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	20.246.272	19.679.678	20.640.011
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	400.243	151.187	212.973
3.3 Overige baten	710.276	621.117	512.078
Totaal Baten	21.356.791	20.451.982	21.365.062
Lasten			
4.1 Personeelslasten	15.939.059	15.088.209	15.832.605
4.2 Afschrijvingen	374.477	375.860	322.236
4.3 Huisvestingslasten	1.224.198	1.074.043	1.164.877
4.4 Overige lasten	4.124.292	3.681.762	3.676.037
Totaal Lasten	21.662.026	20.219.874	20.995.755
Saldo Baten en Lasten	-305.235	232.108	369.306
HR Gerealiseerde herwaardering			
5.1 Financiële baten en lasten	5.266	0	12.042
Totaal resultaat	-299.969	232.108	381.348

MC Model C Kasstroomoverzicht

	2016 EUR	2015 EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	-305.235	369.306
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen (4.2)	374.477	322.236
Mutaties voorzieningen (2.2)	203.017	7.624
Verandering in vlottende middelen:		
Vorderingen (-/-) (1.5)	3.561.133	141.249
Schulden (2.4)	-4.132.572	3.594.415
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-7.421.446	4.152.332
Ontvangen interest (5.1)	5.266	12.042
Betaalde interest (-/-) (5.2)	0	0
Buitengewoon resultaat	0	0
	5.266	12.042
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	-7.416.180	4.164.374
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa (-/-) (1.2)	717.263	526.977
Desinvesteringen in materiële vaste activa	323.302	16.606
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-393.961	-510.371
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden	-	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
Mutatie liquide middelen	-7.810.141	3.654.003

Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans

VA Vaste Activa

	Aanschaf prijs	Afschrijvingen cumulatief	Boekwaarde	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Aanschaf prijs	Afschrijvingen cumulatief	Boekwaarde
	1-1-2016	1-1-2016	1-1-2016	EUR	EUR	EUR	31-12-2016	31-12-2016	31-12-2016
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
1.1 Materiële vaste activa									
1.1.1 Gebouwen en terreinen	466.559	348.508	118.051	414.437	0	34.883	880.996	383.391	497.606
1.1.2 Inventaris en apparatuur	3.004.912	1.686.900	1.318.012	296.198	323.302	328.101	2.669.645	1.682.638	987.006
1.1.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen	135.796	59.060	76.735	6.628	0	11.494	142.423	70.554	71.869
Materiële vaste activa	3.607.267	2.094.468	1.512.798	717.263	323.302	374.478	3.693.064	2.136.584	1.556.481

Specificatie desinvestering

31-12-2016
EUR

Desinvestering

323.302

Cumulatieve afschrijving desinvestering

332.362

VV Voorraden & Vorderingen

		31-12-2016 EUR	31-12-2015 EUR
1.2	Vorderingen		
1.2.1	Debiteuren	258.408	243.158
1.2.2	OCW/EL&I	1.115.375	1.274.431
1.2.3	Groepsmaatschappijen	3.531.426	
1.2.4	Dubieuze Debiteuren	-84.684	
1.2.5	Overige vorderingen	518.705	322.709
1.2.6	Overlopende activa	42.155	279.301
	Vorderingen	5.381.386	2.119.599
	<i>Uitsplitsing overige vorderingen 1.2.5</i>		
1.2.5.1	Personeel	2.164	9.641
1.2.5.2	Overige	516.541	313.068
	Overige vorderingen	518.705	322.709
	<i>Uitsplitsing Overige 1.2.5.2</i>		
1.2.5.2.1	Subsidie Samenwerkingsverband	0	0
1.2.5.2.2	Overige subsidie	0	0
1.2.5.2.3	Te declareren bouw/inrichting bij gemeente	483.391	279.918
1.2.5.2.4	Waarborgsommen	33.150	33.150
1.2.5.2.5	Overige	0	0
	Totaal	516.541	313.068
	<i>Uitsplitsing overlopende activa 1.2.6</i>		
1.2.6.1	Vooruitbetaalde kosten	11.773	78.986
1.2.6.2	Overige overlopende activa	30.382	200.315
	Overlopende activa	42.155	279.301

Alle vorderingen hebben een looptijd van <1 jaar.

Totaal vordering OCW

Beschikking	Omschrijving	Bedrag
760291-2	PERS BEK VSO EX PR5P	786.279
760025-2	PERS REG 15/16 PR5X	386.601
746072-2	Overloop P&A	0
753339-1 en 774950-1	Overloop overige OCW (PB)	-57.505
		<u>1.115.375</u>

EL Effecten & Liquide Middelen

	31-12-2016 EUR	31-12-2015 EUR
1.3 Liquide middelen		
1.3.1 Kasmiddelen	173	472
1.3.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	16.806	7.826.648
Liquide middelen	16.980	7.827.120

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de instelling.

EV Eigen Vermogen

		Stand 01-01-2016	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2016
		EUR	EUR	EUR	EUR
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene reserve	4.477.134	-299.969	0	4.305.319
2.1.2	Bestemmingsreserve	128.154	0	-128.154	0
	Eigen vermogen	4.605.288	-299.969	-128.154	4.305.319

Uitsplitsing Bestemmingsreserve 2.1.2

2.1.2	Masterplan Arbeid	0	0	0	0
	Handelingsgericht werken	0	0	0	0
	Friciekosten Invoering Passend Onderwijs	128.154	0	-128.154	0
	Bestemmingsreserve (publiek)	128.154	0	-128.154	0

De statuten van de stichting bevat geen expliciete regeling inzake resultaatbestemming. Vooruitlopend op het bestuursbesluit is het nettoresultaat over 2016 toegevoegd aan de algemene reserves.

VL Voorzieningen LL schulden

2.2 Voorzieningen

	Stand per 01-01-2016 EUR	Dotaties EUR	Onttrekkingen EUR	Vrijval EUR	Rente mutatie - contant EUR	Stand per 31-12-2016 EUR	Kortlopend deel <1 jaar EUR	Langlopend deel >1 jaar EUR
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	23.074		4488		0	18.586	0	18.586
2.2.2 Voorziening verlieslatende contracten	0	0	0		0	0	0	0
2.2.3 Overige voorzieningen	137.817	290.000	82.495		0	345.322	0	345.322
Voorzieningen	160.891	290.000	86.983		0	363.908	0	363.908

Van de voorzieningen is een bedrag van € 363.908 als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken.

Toelichting op 2.2 Voorzieningen

- 2.2.1 Personeelsvoorziening betreft de jubileumvoorziening
- 2.2.3 Overige Voorziening betreft de voorziening groot onderhoud

KS Kortlopende schulden

		31-12-2016 EUR	31-12-2015 EUR
2.3	Kortlopende schulden		
2.3.3	Crediteuren	181.430	162.507
2.3.5	Schulden aan groepsmaatschappijen	0	4.435.078
2.3.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	997.776	728.823
2.3.8	Schulden ter zake van pensioenen	147.367	143.170
2.3.9	Overige kortlopende schulden	205.360	553.582
2.3.10	Overlopende passiva	753.687	694.378
	Kortlopende schulden	2.285.620	6.717.538
	<i>Uitsplitsing</i>		
2.3.3	Crediteuren	181.430	162.507
	Crediteuren	181.430	162.507
2.3.5	Handm RC boek adm 310	0	4.413.052
2.3.5	Handm RC boek adm 350	0	22.026
	Schulden aan groepsmaatschappijen	0	4.435.078
2.3.7.1	Loonheffing	557.894	612.353
2.3.7.3	Premies sociale verzekeringen	439.882	116.470
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	997.776	728.823
2.3.8	Pensioenpremie	147.367	143.170
	Schulden ter zake van pensioenen	147.367	143.170
2.3.9.2.1	Afkoopsommen	0	0
2.3.9.2.2	Te betalen gebruikerslasten gebouwen	233.793	289.594
2.3.9.2.4	Overgangsbekostiging SWV	52.180	27.094
2.3.9.2.5	PF Negatief getoetsten 2012 en 2013	0	92.530
2.3.9.2.6	Facturen vorig jaar	-96.541	101.155
2.3.9.2.7	Overig	15.928	43.209
	Overige kortlopende schulden	205.360	553.582
2.3.10.1	Ecso subsidie	93.349	160.337
2.3.10.5	Vakantiegeld en -dagen	452.915	413.841
2.3.10.8.1	Subsidie met UWV en OCW	61.294	61.294
2.3.10.8.2	Personeel	3.196	8.629
2.3.10.8.3	Te betalen kosten (TR Maandreserveringen)	0	22.924
2.3.10.8.4	Ouderbijdragen	28.650	27.353
2.3.10.8.5	Nog terug te betalen huurvergoeding	36.152	0
2.3.10.8.6	Nog te betalen huur	9.300	0
2.3.10.8.7	Groeifinanciering SWV (nog te verrekenen)	65.734	0
2.3.10.8.8	Af te dragen BTW laag	3.096	0
	Overlopende passiva	753.687	694.378

Alle schulden hebben een looptijd van < 1 jaar

MG Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2016	Prestatie afgerond?
	Kenmerk	Datum	EUR	EUR	Ja/Nee
774950-1					
Lerarenbeurs	6/682/09606	25-07-2016	12342,4	12342,4	Ja
Lerarenbeurs	6/651/05981	25-07-2016	4936,96	4936,96	Ja
Lerarenbeurs	6/598/00078	25-07-2016	3702,72	3702,72	Ja
Lerarenbeurs	6/666/07482	25-07-2016	12342,4	12342,4	Ja
Lerarenbeurs	6/652/06068	25-07-2016	12342,4	12342,4	Ja
Lerarenbeurs	6/609/01659	25-07-2016	4705,54	0	Nee
Lerarenbeurs	6/652/06150	25-07-2016	4358,41	3702,72	Ja
Lerarenbeurs	6/661/06939	25-07-2016	6171,2	6171,2	Ja
Lerarenbeurs	6/663/07123	25-07-2016	6171,2	6171,2	Ja
Lerarenbeurs	6/644/05287	25-07-2016	6171,2	6171,2	Ja
Lerarenbeurs	6/663/07151	25-07-2016	12342,4	12342,4	Ja
Lerarenbeurs	6/668/07687	25-07-2016	9873,92	9873,92	Ja
Lerarenbeurs	6/593/98782	25-07-2016	12342,4	12342,4	Ja
Lerarenbeurs	6/595/99106	31-10-2016	12342,4	12342,4	Ja
TOTAAL			120.146	114.784	

5.361 wordt verrekend

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Ultimo boekjaar zijn de verplichtingen uit hoofde van operationele leases als volgt te specificeren:

Binnen één jaar	EUR	110.432	Gem. Rdam/Capelle
Tussen één en vijf jaar	EUR	362.500	Huurovereenkomst Van Dijk boeken
Meer dan vijf jaar	EUR	0	

De verplichtingen uit hoofde van operationele leases betreft 2 huurcontracten locaties en 1 huurcontract leermiddelen

Het kasbeheer van de Stichting Yulius Onderwijs wordt afgewikkeld via de ING Bank en vindt geïntegreerd plaats als onderdeel van het kasbeheer van de Stichting Yulius, waarvan de Stichting Yulius Onderwijs deel uitmaakt. De stichtingen die onderdeel zijn van Yulius, staan borg voor elkaars verplichtingen die voortvloeien uit de kredietovereenkomst bij de ING bank.

Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

OB Overheidsbijdragen

	2016	Begroting 2016	2015
	EUR	EUR	EUR
3.1 Rijksbijdragen			
3.1.1 Rijksbijdragen OCW/EZ	20.071.496	19.679.678	20.575.647
3.1.2 Overige subsidies OCW/EZ	174.776	152.429	73.763
3.1.4 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	0	0	-9.399
Rijksbijdragen	20.246.272	19.832.107	20.640.011

Uitsplitsing

3.1.1.1 Rijksbijdrage OCW	20.071.496	19.679.678	20.575.647
Rijksbijdrage OCW	20.071.496	19.679.678	20.575.647

Onder de Rijksbijdragen is een bedrag van € 125.981 verantwoord inzake de niet-geormerkte-subsidie Prestatiebox Primair Onderwijs en € 48.795 lerarenbeurs.

	OCW			
3.1.2.1 Overige subsidies OCW	174.776	152.429	73.763	
3.1.2.2 Overige subsidies EZ	0	0	0	
Overige subsidies OCW	174.776	152.429	73.763	
3.1.4.1 Doorbetalingen rijksbijdrage SWV	0	0	-9.399	
Inkomensoverdrachten	0	0	-9.399	

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

3.2.1 Participatiebudget	0	0	0
3.2.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	400.243	151.187	212.973
Ov overheidsbijdr. en -subsidies	400.243	151.187	212.973

Uitsplitsing

3.2.2.1	Huurvergoeding Gem Capelle ad IJssel	107.075	126.598	106.511
3.2.2.2	Huurvergoeding Gemeente Barendrecht	233.875	0	0
3.2.2.3	Huurvergoeding Gemeente Rotterdam	33.798	34.588	30.895
3.2.2.4	REC/Rebound	22.125	0	0
3.2.2.5	Div subsidies	370	0	5.969
3.2.2.6	Regio Alblasserwaard	0	0	0
3.2.2.7	ESF	0	0	0
3.2.2.8	Afrek tgv St Prima ATC	0	0	0
3.2.2.9	Afrek Rochade	0	0	0
3.2.2.10	Overheveling PAB gelden AB	0	0	0
3.2.2.11	Bijdrage leerlingen De Kreek	0	0	77.604
3.2.2.12	Diversen	3.000	-10.000	-8.006
Totaal		400.243	151.186	212.973

De huurvergoeding Gemeente Barendrecht betreft de huur van de gymzalen van de locaties De Wilgen en Discovery College voor de periode 2010-2016.

AB Andere baten

		2016	Begroting 2016	2015
		EUR	EUR	EUR
3.3	Overige baten			
3.3.1	Detachering personeel	615.145	621.117	484.634
3.3.2	Overige baten	95.131	0	27.444
	Overige baten	710.276	621.117	512.078

Uitsplitsing Overige baten

3.3.2.1	Gem. Gorinchem- Fietsen	0	0	1.000
3.3.2.2	Kosten gebruik Yulius lokaal en material	0	0	2.148
3.3.2.3	Huur Boerhavelaan 11	27.250	0	0
3.3.2.4	Kantine/werkplaats Drechtster	0	0	4.884
3.3.2.5	Overige	53.250	0	19.412
3.3.2.6	ALC (Ambulant Leercentrum)	12.137	0	0
3.3.2.7	Kasstortingen	2.494	0	0
	Overige baten	95.131	0	27.444

LA Lasten

	2016	Begroting 2016	2015
	EUR	EUR	EUR
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen en salarissen	14.742.749	14.572.722	14.675.860
4.1.2 Overige personele lasten	1.521.666	662.079	1.609.651
4.1.3 Af: uitkeringen	325.356	146.591	452.906
Personeelslasten	15.939.059	15.088.209	15.832.605
<i>Uitsplitsing</i>			
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	11.055.561	10.737.371	10.844.880
4.1.1.2 Sociale lasten	2.475.176	2.438.701	2.513.434
4.1.1.3 Pensioenpremies	1.212.012	1.396.650	1.317.546
Lonen en salarissen	14.742.749	14.572.722	14.675.860
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	0	0	0
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	958.327	259.688	1.121.672
4.1.2.3 Overig	563.339	402.391	487.979
Overige personele lasten	1.521.666	662.079	1.609.651
4.1.3.1 Terugontvangen ziekengeld	-223.765	-122.579	-368.589
4.1.3.2 Ontv sal. ivm zwangersch.	-101.591	-24.012	-84.317
Uitkeringen	-325.356	-146.591	-452.905
4.2 Afschrijvingen			
4.2.2 Materiële vaste activa	374.477	375.860	322.236
Afschrijvingen	374.477	375.860	322.236
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	216.474	288.009	264.450
4.3.3 Onderhoud	209.638	138.600	175.290
4.3.4 Energie en water	108.741	247.700	176.164
4.3.5 Schoonmaakkosten	349.166	372.634	361.283
4.3.6 Heffingen	24.829	6.250	2.789
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorziening	290.000		159.799
4.3.8 Overige	25.351	20.850	25.101
Huisvestingslasten	1.224.198	1.074.043	1.164.877

4.4 Overige lasten

4.4.1	Administratie en beheerslasten	483.713	399.100	573.626
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.160.930	856.350	583.084
4.4.3	Dotatie/onttrekking overige voorzieningen	-4.488		0
4.4.4.1	Holdingbijdrage personeel en materieel	2.297.825	2.308.517	2.364.033
4.4.4.3	Overige	186.312	117.795	155.294
Overige lasten		4.124.292	3.681.762	3.676.037

4.1 Personeelslasten

	2016	2015
Het gemiddelde aantal Fte in dienst bij Yulius onderwijs:	254	238

De uitkeringen, met name ziektegeld, zijn te laag begroot.

4.3 Huisvestingslasten

De dotatie onderhoudsvoorziening is begroot als inhouding op de MI bekostiging van OC&W.

4.4. Overige lasten

Het honorarium van de accountant betreft een opdracht voor de controle van de jaarrekening geconsolideerd Stichting Yulius en Stichting Yulius Onderwijs.

Derhalve wordt voor de toelichting van het accountantshonorarium verwezen naar de geconsolideerd Stichting Yulius.

De kosten leermiddelen waren hoger dan begroot door de overgang naar het boekenfonds met Van Dijk Educatie (gunning na Europese aanbesteding). In plaats van investeringen in methoden worden nu huurkosten per leerlingset gerekend.

FB Financieel en buitengewoon

	2016	Begroting 2016	2015
	EUR	EUR	EUR
5 Financiële baten en lasten			
5.1 Rentebaten	5.266	0	12.042
5.5 Rentelasten (-/-)	-		-
Financiële baten en lasten	5.266	0	12.042

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Dordrecht, 29 mei 2017

Bestuurder
Dhr. Drs. J. Wagenaar

Voorzitter Raad van Toezicht
Mw. Ir. E. Schaper MBA

Lid Raad van Toezicht, Voorzitter Audit Committee
Dhr. Mr. G.J.A.M. van der Vossen RC

VT Verplichte toelichting

Model E: Verbonden partijen

De volgende instellingen maken deel uit van dezelfde consolidatierekening. Deze instellingen zijn geconsolideerd in de jaarrekening van Stichting Yulius.

Naam	2016	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen Vermogen 31-12-2016	Resultaat 2016	Art 2: 403 BW	Deelname	Consolidatie
EUR								
Stichting Yulius	Stichting	Dordrecht	4	15.887.315	-2.229.179	N	nvt	N
Stichting Prima Arbeidstoeliding	Stichting	Barendrecht	4	-1.383.493	-5.630	N	nvt	N
Stichting De Baandert	Stichting	Barendrecht	4	-392.403	-38.230	N	nvt	N

Bezoldiging bestuurders en commissarissen

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

De WNT verantwoording van Yulius Onderwijs vindt plaats in de jaarrekening zorg van Stichting Yulius.

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben geen gebeurtenissen plaatsgevonden die van invloed zijn op de jaarrekening 2016.

Bijlage I

Samenstelling Raad van Toezicht Yulius op 31 december 2016

Naam	Functie	(Neven)functies ¹
De heer J.H. de Bie (benoemd op voordracht van de CCR)	Lid	<i>Kinderarts ZuweHofpoort Ziekenhuis</i> -Lid Raad van Toezicht BovenIJ Ziekenhuis
De heer R.T. Kleppe		<i>Geneesheer-directeur/psychiater GGZ Eindhoven en de Kempen</i> -Lid Forum visitatorum NVvP -Directeur Mental Health First Aid Nederland
Mevrouw ir. E. Schaper, MBA (benoemd op voordracht van de OR)	Voorzitter	<i>Algemeen directeur FNV</i> -Voorzitter Raad van Toezicht De Kleine Prins, Stichting voor speciaal onderwijs en voorzieningen (cluster III) (tot 01-07-2016) -Auditor NVAO instellingsaccreditaties -Lid Raad van Toezicht Hogeschool Windesheim
Mevrouw mr. C. van Steenderen-Koornneef	Lid	<i>Per 1 mei 2016 advocaat bij Windt Le Grand Leeuwenburgh, Rotterdam</i> -Rechter-plaatsvervanger rechtbank Zeeland-West-Brabant -Lid raad van toezicht Stichting Atalmedial; -Lid raad van toezicht Stichting Mohs Klinieken; -Bestuurslid Stichting Spiegelbijeenkomsten; -Gespreksleider spiegelbijeenkomsten; -Voorzitter Commissie van Beroep Havenbedrijf Rotterdam N.V.; -Arbiter bij het Scheidsgerecht Gezondheidszorg.
De heer mr. G.J.A.M. van der Vossen RC	Lid	<i>Organisatieadviseur & Interim manager</i> <i>Vennoot Holland Consulting Group</i> -Voorzitter Raad van Toezicht Stichting DOEN -Voorzitter Raad van Toezicht Wooninvesteringsfonds -Lid Raad van Toezicht Hogeschool voor de Kunsten Utrecht -Lid Raad van Advies Raad voor Rechtsbijstand
De heer mr. A. Wolfsen	Lid	<i>Per 01-08-2016: voorzitter Autoriteit Persoonsgegevens</i> Nevenfuncties: -Voorzitter Staatscommissie Herijking Ouderschap -Voorzitter Raad van Toezicht Expertisecentrum Forensische Psychiatrie -Voorzitter Raad van Toezicht Jantje Beton/NUSO -Voorzitter van de Letselschade Raad -Voorzitter Raad van Toezicht muziekrechtenorganisatie Sena -Voorzitter Raad van Toezicht Stichting de Basis -Rechter-plaatsvervanger rechtbank Midden-Nederland -Voorzitter RvC drinkwaterbedrijf Oasen n.v. -Lid RvT Stichting Bartholomeus Gasthuis -Voorzitter Long Alliantie Nederland -Lid Raad van Arbitrage voor de Bouw

¹ Voor de volledigheid wordt van de leden van de Raad van Toezicht, indien er sprake van is, allereerst hun reguliere functie vermeld. Deze is cursief weergegeven.

Bijlage II

Jaarverslag MR Yulius Onderwijs 2016

Ook 2016 was voor Yulius Onderwijs een jaar met de nodige veranderingen, en dus ook een roerig jaar voor de MR van Yulius Onderwijs. De MR heeft zich ook in 2016 intensief bezig gehouden met Passend onderwijs. Passend onderwijs heeft voor Yulius onderwijs niet geleid tot afname van het aantal leerlingen, in tegendeel het afgelopen jaar is er een onverwachte toename geweest van 163 leerlingen. Dit had/heeft gevolgen voor de plannen die er altijd gemaakt worden voor de komende jaren. Ook ouderbijdrage, klassengrootte, normjaartaak en taakbeleid hebben de aandacht gekregen van de MR. De zorgen hierover werden aangekaart en deze punten stonden dan ook meerdere malen op de agenda.

Het voornemen om meer zorg- en onderwijs combinaties te gaan aanbieden heeft ook consequenties gehad voor de organisatiestructuur wat heeft geresulteerd in het terzijde staan van een leading professional naast de directeur onderwijs. De MR heeft naast haar adviserende en instemmende taken in het lopend proces ook geparticipeerd in verschillende werkgroepen vooruitlopend op meer borging en continuering binnen onderwijsprocessen. Sommige zaken vielen zwaar, maar altijd kijken wij of aan de randvoorwaarden voor goed onderwijs wordt voldaan. Daar hebben de leerlingen recht op en de medewerkers moeten in staat gesteld worden dit goede onderwijs te geven. Tenslotte was de MR betrokken bij het scheiden der wegen raad van bestuur en Yulius. Alles is continu in beweging en daarom hoopt de MR in 2017 weer nieuwe enthousiaste medewerkers en ouders in de MR te mogen verwelkomen om ons team te versterken!

Medezeggenschapsraad

De medezeggenschapsraad (MR) behartigt de belangen van iedereen die met Yulius Onderwijs te maken heeft: medewerkers, ouders/verzorgers en leerlingen. De raad telt 14 leden en een onafhankelijk voorzitter en wordt gevormd door ouders en personeel. De MR heeft twee vaste commissies ingesteld met elk hun eigen aandachtsgebied, te weten: Personeel & Organisatie en Onderwijs & Financiën.

Een ambtelijk secretaris ondersteunt de MR en zijn commissies. De taakverdeling en de werkwijze van de MR zijn vastgelegd in een statuut en een reglement.

Voor de reguliere overlegvergaderingen heeft de bestuurder zijn verantwoordelijkheid gedelegeerd aan de directeur Onderwijs. De bestuurder neemt incidenteel deel aan de overlegvergaderingen.

De raad vergadert elke drie weken, waarbij de directie eens in de zes weken aanschuift. De MR komt in 2016 in totaal 14 keer bijeen. De directie Onderwijs is hierbij 7 keer aanwezig. De Raad van Bestuur is bij een vergadering aanwezig. Commissieleden afzonderlijk sluiten aan op eigen verzoek of uitnodiging aan bij onderwijs- en/of externe partijen. De notulen van de vergaderingen zijn openbaar en worden gepubliceerd op intranet.

Samenstelling Medezeggenschapsraad

In de zomer van 2016 hebben er verkiezingen plaatsgevonden voor zowel de personeels- als oudergeleding van de MR. Dit heeft geleid tot een enkele wisseling in de MR.

Leden medezeggenschapsraad (december 2016)

Naam	Functie
De heer S. Blokland	Voorzitter
Mevrouw K. Stolk	Leerkracht
Mevrouw I. Molenaar	Leerkracht (tot medio 2016)
De heer P. Ilmer	Leerkracht
Mevrouw J. Meiresonne	Leerkracht (tot medio 2016)
Mevrouw D. Capiteijns	Leerkracht (tot medio 2016)
De heer J. Rottier	Medewerker servicecentrum
Mevrouw S. Haak	Leerkracht (vanaf medio 2016)
Mevrouw S. Kaya	Leerkracht (vanaf medio 2016)
Mevrouw J. Verdel	Leerkracht (vanaf medio 2016)
Mevrouw N. Hermann	Leerkracht (vanaf medio 2016)
Mevrouw M. Heijkoop	Oudergeleding (tot medio 2016)
De heer S. Lausberg	Oudergeleding (vanaf medio 2016)
De heer D. van Acquoy	Oudergeleding (tot medio 2016)
De heer P. Halkes Mantel	Oudergeleding (tot medio 2016)
Mevrouw P. van Bommel	Oudergeleding (tot medio 2016)
Mevrouw M. van der Zwet	Oudergeleding (vanaf medio 2016)
Mevrouw S. Kooij	Oudergeleding (vanaf eind 2016)
Mevrouw I. Sparreboom	Ambtelijk secretaris

Advies- en instemmingsaanvragen

Evenals voor Yulius Onderwijs was 2016 een bewogen jaar voor de MR. Passend Onderwijs heeft zijn intrede gedaan welke consequenties met zich meebracht voor de verschillende locaties van Yulius Onderwijs. De MR heeft over deze en andere onderwerpen kritisch en constructief meegedacht.

Door de Medezeggenschapsraad behandelde adviesaanvragen en Instemmingsaanvragen:

- Advies- en instemmingsaanvraag Perspectief 2016 en Herstructurering managementstructuur onderwijs
- Adviesaanvraag Herziening schoolondersteuningsprofiel (SOP)
- Instemmingsaanvraag Vervallen functie locatiemanager
- Adviesaanvraag Klachtenprocedure betreffende Rotterdamse plaatsingswijzer
- Instemmingsaanvraag Format vakantieroosters
- Adviesaanvraag Beleidsplan veilige school
- Instemmingsaanvraag Werkkostenregeling en fiscalisering Woon-werk verkeer
- Instemmingsaanvraag MJBFP 2016-2019
- Adviesaanvraag Aanpassen onderwijstijd examenkandidaten De Gaard
- Adviesaanvraag Aanpassen onderwijstijd examenkandidaten Ilex College
- Instemmingsaanvraag Vrijwilligersbeleid 3.0
- Instemmingsaanvraag Schoolgids 2016-2019
- Adviesaanvraag Aanpassing managementstatuut

Door de Medezeggenschapsraad gevraagd en ongevraagd advies

- Kwaliteit/inspectie
- Ouderparticipatie
- Ouderbijdrage
- Sociale veiligheid
- Kaderbrief en visie op passend onderwijs
- Relatie samenwerkingsverbanden en ondersteuningsplanraden
- Werkdruk/ normjaartaak/taakbeleid
- Financiën/ Jaarrekening
- Overlegstructuren
- Jaarplan, locatieplannen en management contracten
- Huishoudelijk reglement MR
- Begroting Yulius onderwijs
- Samenwerking zorg en onderwijs
- Management review
- Klassengrootte

Bijlage III

Overzicht belanghebbenden en samenwerkingspartners

- Met Horizon, instituut voor jeugdzorg en onderwijs, *Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam* (BOOR) en SPON, specialist in aangepast onderwijs aan leerlingen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking, vindt afstemming plaats over onderwijsvraagstukken. Aan cliënten van *Lucertis Kinder- en Jeugdpsychiatrie* biedt Yulius onderwijs op locatie De Fjord in Capelle aan den IJssel.
- Locatie dagbehandeling MFC Brainpark in Rotterdam verzorgt onderwijs voor cliënten van *Pameijer*.
- In het kader van de invoering van de Wet passend onderwijs zijn wij vertegenwoordigd in 12 samenwerkingsverbanden passend onderwijs in ons werkgebied, te weten:

Nummer	Naam
PO 28-05	RiBA
PO 28-06	PPO Rotterdam
PO 28-09	Drechtsteden
PO 28-10	Dordrecht
PO 28-16	Driegang (Gorinchem e.o.)
PO 28-18	Capelle a.d. IJssel (Passend Primair Onderwijs aan den IJssel)
VO 28-04	Dordrecht
VO 28-10	Koers-VO, Rotterdam
VO 28-11	NWN
VO 28-12	VPR
VO 28-13	Noordelijke Drechtsteden
VO 28-14	PasVOrm (Gorinchem e.o.)

Overige belangrijke belanghebbenden van Yulius Onderwijs zijn leerlingen en hun ouders, de Inspectie van het Onderwijs, Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten en gemeentelijke overheden.

Daarnaast participeert Yulius Onderwijs onder meer in de volgende landelijke en regionale overlegorganen:

- het bestuur van het Landelijk Expertisecentrum Speciaal Onderwijs (LECSO)
- de taakgroep Kwaliteit van LECSO

Bijlage IV

Ontwikkelingen op de locaties van Yulius Onderwijs

Ilex College

Omdat het Ilex College van mening is dat haar leerlingen meer moeten kunnen kiezen, meer moeten kunnen bewegen en meer hun eigen talent moeten kunnen ontwikkelen is in 2016 de Ilex Fabriek gestart. Leerlingen houden zich naast het normale lesrooster bezig met verschillende talentstromen. Deze talentstromen zijn verdeeld in sport, techniek, kunst en muziek. Centraal staat tijdens deze lessen plezier maken, elkaar helpen en ondersteunen, samen leren en elkaars kwaliteiten bewonderen.

Zo zijn leerlingen hard aan het trainen voor het voetbaltoernooi en maken ze kennis met sporten die tijdens de gymles niet behandeld worden. Ook houden leerlingen zich bezig met de wereld van lichtgraffiti en het ontwikkelen van hun eigen VR- bril. Ontdekken zij hun eigen stem en andere muzikale talenten. En wordt er gewerkt aan een grote graffiti.

Na de zomer van 2016 is bijna een volledig nieuw team gestart. Er is veel aandacht besteed aan het creëren van een goed pedagogisch klimaat en een goede samenwerking tussen de betrokken partijen (school, leerling, zorg en ouders). Hiertoe zijn onder andere JeugdProfs op de locatie ingezet. De JeugdProfs kijken mee naar het gedrag van de leerlingen en de docent en doen aan de hand van hun bevindingen.

In 2016 heeft de locatie naast een bezoek van de inspectie en een audit ook een verzuiminspectie gehad. Op alle bezoeken kwam een positieve terugkoppeling.

Naast de investeringen in de samenwerking met de zorg is ook de samenwerking met de regio-school Yulius de Gaard geïntensiveerd door bij elkaar in de klassen te kijken en gebruik te maken van elkaars expertise. Verder is op de locatie gestart om het functioneringsprofiel in te zetten en waar nodig Yoep in te schakelen met hun expertise.

De Gaard

Een van de belangrijkste doelstellingen in 2016 was een samenwerking aangaan met het Zadkine MBO1 en een reguliere VMBO school. Deze doelstelling is behaald. Vanaf heden kunnen alle leerlingen op de Gaard met een passend diploma hun ontwikkeling op de Gaard afsluiten.

In 2016 kende de Gaard ook een groei van 35% van het aantal leerlingen. In alle opzichten vroeg dat om de nodige aanpassingen om dit goed op te kunnen vangen, samen met de herindeling en de daaruit voortvloeiende doorstroom van de werknemers was dit een grote uitdaging.

Een belangrijk project dat het afgelopen jaar van start is gegaan is de LISO-klas. Leerlingen kunnen via deze klas vanuit een thuiszitsituatie, met een programma op maat, opnieuw aan hun schoolgang beginnen en verder uitbouwen.

Discovery College

In 2016 is er veel nieuwe instroom geweest. Hierdoor is een explosieve groei in een kort tijdsbestek ontstaan met daarbij een grote diversiteit aan nieuwe problematiek voor de locatie het Discovery College. In de zomervakantie 2016 is de locatie met 6 lokalen uitgebreid en is het schooljaar 2016-2017 gestart met 230 leerlingen.

Eind oktober werd geconstateerd dat het pedagogisch leerklimaat op het Discovery College ernstig verstoord dreigde te raken. Na diverse interventies (o.a. de inzet van jongerenwerkers) die op het Discovery College zijn ingezet is het pedagogisch klimaat hersteld. Ook is gebleken dat 230 leerlingen in het huidig gebouw niet wenselijk is. In 2017 zal ingezet gaan worden op een nieuwe locatie waardoor de huidige capaciteit terug gebracht kan worden.

Het Discovery is een samenwerkingsrelatie aangegaan met Focus Beroepsacademie te Barendrecht. Hierdoor kunnen leerlingen van VMBO Basis en Kader extraneus een volwaardig diploma behalen.

Het Discovery heeft in 2016 meer dan andere jaren veel personele wisselingen gehad. Enerzijds is dit te verklaren door nieuwe instroom vanwege de groei van het aantal leerlingen. Anderzijds doordat medewerkers toe waren aan een nieuwe uitdaging. Er zijn in 2016 75 leerlingen uitgestroomd waarvan 50 aan het einde van het schooljaar 2015-2016.

Er zijn in 2016 75 leerlingen uitgestroomd. Daarvan zijn er 20 doorgestroomd naar een reguliere VO school, 19 naar het MBO (waarvan 9 met TL diploma) en 7 leerlingen naar arbeid uitgestroomd.

De Wilgen

In 2016 is er op de Yulius De Wilgen een onderzoek gestart als onderdeel van de minor Zicht op Speciaal Onderwijs. In deze minor ligt de focus op het uitbreiden van de kennis over het speciaal onderwijs, het opdoen van praktijkervaring en het creëren van een eigen visie. De studenten die deelnemen aan dit onderzoek zullen een adviesrapport schrijven voor de school.

Naast de studenten die dit onderzoek leiden waren er veel studenten aanwezig van verschillende opleidingen zoals de PABO, Pedagogiek, bewegingsonderwijs en onderwijsassistentie. Het doel van deze intensieve samenwerkingen met (hoge)scholen is om studenten te mogelijkserwijs te plaatsen binnen De Wilgen en/of studenten voor te bereiden en te begeleiden in hun ontwikkeling als professional.

In samenwerking met ouders en verzorgers is ook in 2016 een actieve oudergroep bezig geweest binnen en buiten de schoollocatie. De oudergroep organiseert en denkt mee met allerlei activiteiten, ideeën en dagelijkse schoolgebeurtenissen, zoals over positief opgestelde schoolregels.

In de zomervakantie hebben er een aantal verbouwingen plaatsgevonden om drie extra lokalen en een nieuwe buitenruimte te kunnen realiseren. Het resultaat van alle verbouwingen is zeer fraai. Dit betekent dat er ook een aantal nieuwe leerkrachten zijn ingestroomd.

In schooljaar 2015-2016 zijn er wederom veel leerlingen vanuit locatie De Wilgen uitgestroomd naar het voortgezet (speciaal) onderwijs. Er zijn 14 leerlingen naar het praktijkonderwijs uitgestroomd, 16 naar VMBO GL/BK of LWOO en tot slot 17 leerlingen naar VMBO TL, HAVO of VWO.

Heer Bokel College

Het HBC is net als heel Yulius onderwijs het jaar 2016 gestart vanuit een nieuwe aansturingstructuur. In de huidige structuur wordt de locatie aangestuurd door twee teamcoördinatoren en een locatiemanager die worden aangestuurd door een regiomanager. Tegen de verwachtingen zijn de functies van de teamcoördinatoren en de regiomanager alweer ingevuld door drie nieuwe personen.

Het HBC team kende jarenlang een stabiel team. Maar in 2016 hebben er op het HBC veel personele veranderingen plaatsgevonden. Gedurende het jaar zijn er drie docenten weggegaan en zijn er zes nieuwe docenten aangenomen. Er zijn meer docenten aangetrokken vanwege de groei van het leerlingaantal van 110 naar 135 leerlingen. Het HBC kende in 2016 een slagingspercentage van 100%.

Doordat het IQ niet meer meegewogen wordt bij aanname was een verandering te zien in de leerling populatie op het HBC. Een grotere groep leerlingen zitten aan de ondergrens van HAVO of vallen er uiteindelijk zelfs buiten. Deze leerlingen hebben meer begeleiding nodig op sociaal en gedragsniveau. Mede om die reden hebben we na de zomervakantie een Leerlingcoach aangenomen om de leerlingen die verwijderd worden uit de lessen op te vangen en uit te zoeken wat er aan de hand is en om daaraan gekoppeld interventies uit te zetten. Deze verandering van populatie vereist het ook een andere manier van lesgeven door de docenten. In het jaar 2017 richten wij onze studiedagen daarop in. Tenslotte zal deze verandering er ook voor zorgen dat ook de uitstroom van leerlingen veranderd. De prognose is dat meer leerlingen tussentijds de overstap naar lagere niveaus zullen maken.

In 2016 hebben we de samenwerking met het regulier voortgezet onderwijs geïntensiveerd. We hebben een aantal scholen uitgenodigd en met hen bekeken op welke manier wij van elkaar kunnen gaan profiteren in de toekomst.

De interne deeltijdbehandeling werkt heel positief. Het plan is om in de toekomst ook deeltijd voor ADHD leerlingen op te zetten.

Het pand wat het HBC huurt is aan grondige renovatie toe. In 2016 is de start gemaakt om te onderzoeken welke huisvesting het meest geschikt (te maken) is voor het HBC. Er zijn diverse mogelijkheden. Medio 2017 zal hier meer duidelijkheid over zijn.

De Fjord

Het afgelopen jaar is een productief jaar geweest voor locatie De Fjord. De locatie heeft de samenwerking met Zadkine geïntensiveerd wat er in geresulteerd heeft dat meer leerlingen hun MBO1 diploma hebben gehaald of door konden stromen naar Zadkine om daar hun MBO1 programma af te ronden. Het slagingspercentage voor de VMBO TL leerlingen was traditioneel hoog.

Daarnaast heeft de locatie de samenwerking met de gemeente Capelle aan den IJssel gezocht om leerlingen die niet naar vervolgonderwijs kunnen een werkgarantie traject aan te kunnen bieden. Dit is bij de eerste drie leerlingen die hieraan deelnamen een succes geworden.

De locatie richt de blik steeds meer naar buiten en bezoekt collega instellingsscholen om doorgaande leerlijnen en lesprogramma's in te zetten. Hierdoor hoeven leerlingen minder schoolwerk opnieuw te doen en kunnen zij makkelijker verder met het werk waar zij op hun oude school mee bezig waren. Daarnaast ondervindt de locatie de uitdaging dat het onderwijs programma niet meer volledig dekkend is voor alle leerlingen, en wordt er gezocht naar een uitbreiding in het aanbod (te denken valt aan MBO2, een schakel aanbod wat meer gericht is op praktijk en/of het dagbestedingstraject uitbreiden).

Op verzoek van de leerlingen is er een leerlingenraad benoemd en deze heeft meteen mooie ideeën aangedragen, welke door de school ingezet zullen gaan worden. Tenslotte zijn de muzieklessen geïntroduceerd voor de leerlingen, waardoor zij nu 2x per maand een ochtend muziekles kunnen volgen. Dit is tot op heden een groot succes.

MFC

Binnen het MFC wordt hard gewerkt om passende (begeleide) stage plekken te vinden voor de leerlingen. Het uitstroomprofiel is Arbeid voor de leerlingen van MFC, en door middel van (intern) begeleide stages worden de leerlingen hier steeds beter op voorbereid. De locatie heeft de samenwerking met de Rotterdamse Munt als begeleide stage stop gezet, maar heeft een nieuwe mooie plek gevonden in Huis van De Wijk, waar leerlingen techniek stages lopen. Ook de Fenix Food factory is nog steeds een gewaardeerde stageplek voor de (begeleide) stages. Er gaat gezocht worden naar een derde begeleide stageplek, om nog meer variatie voor de leerlingen aan te kunnen gaan bieden.

Het team van MFC is bezig geweest om de missie en visie van de locatie te actualiseren en er is verder gegaan met de implementatie van PBS.

Drechtster College

Per 1 augustus 2016 is de dependance Boogschutter opgezet. Op deze locatie zit vmbo onderbouw en AGL 3e fase. Het Drechtster College is in het vmbo overgestapt van richtingen naar profielen. Nu worden ook de profielen Zorg en welzijn en Bouw Wonen en Interieur gegeven.

De Atlas

Het jaar 2016 was voor de Atlas een druk en bewogen jaar. In januari is gestart met een kleuterklas, die zeer snel gevuld was. De groei bleef niet alleen bij de onderbouw, ook is in augustus een extra groep 7 gestart, door het hoge aantal aanmeldingen van nieuwe leerlingen. Hiervoor was wel een verbouwing nodig, die in de herfstvakantie is afgerond. Er zijn twee prachtige lokalen voor de groepen 7 gerealiseerd.

Het project Oase, waarbij we leerlingen extra ondersteuning bieden op sociaal-emotioneel gebied, is vanwege positieve ervaringen in 2016 doorgezet. Er worden goede resultaten geboekt.

Verder is gestart met een samenwerking met de Poli Zorg & Onderwijs. Hierdoor is de locatie beter in staat om leerlingen op de locatie nog meer hulp & begeleiding te bieden, ook op het gebied van zorg.

In het kader van culturele educatie zijn de leerlingen op bezoek geweest bij het Rijksmuseum in Amsterdam. De eindschoolverlaters zijn op kamp geweest, en hebben schoolperiode mooi afgesloten met een musical.

Het Tij

In januari 2016 is de herstructurering van het managementteam gestart. Dit heeft op Het Tij gezorgd voor een vernieuwde structuur. De locatie wordt dagelijks aangestuurd door twee teamcoördinatoren die op hun beurt worden aangestuurd door de regiomanager. De regiomanager onderhoudt de contacten met de samenwerkingsverbanden. In 2016 is de locatie verder gegaan met het aanstellen van 2^e graads vakdocenten. Dit was mogelijk door de leerlingengroei waardoor de formatie uitgebreid kon worden.

In september is gestart met de Onderwijzorgpoli met als doel zorg en onderwijs te verbinden. Twee dagen in de week is een sociotherapeut in de klassen aanwezig om samen met de mentor aan de leergebiedoverstijgende kerndoelen te werken.

Sinds september 2016 is er weer een actieve leerlingenraad op school. Vanuit elke klas is er een klassenvertegenwoordiger aanwezig en vanuit de leerlingenraad worden er leuke initiatieven uitgevoerd zoals schaatsen, een schoolfeest en een sponsorloop.

De vakdocenten bewegingsonderwijs zijn trainers Rots en Water. Deze wordt structureel aangeboden in leerjaar 1.

In oktober is het hele team geschoold en gecertificeerd voor LSCI. Dit heeft ook geresulteerd in het opstellen van de gedragsverwachtingen en gedragsregels wat goed past bij de doelstellingen van PBS die we aan het begin van het jaar gesteld hebben. Het Ambulant LeerCentrum dat in 2015 is gestart is verder doorontwikkeld. Hiervoor is ook extra personeel aangetrokken.

Het Lingewaal College

Het Lingewaal College heeft een deskundig en betrokken team, bestaande uit docenten, onderwijsassistenten, een schoolcoach, een intern begeleider, een orthopedagoog, een conciërge en een teamcoördinator. Het Lingewaal College is tevens een opleidingsschool voor stagiaires van de lerarenopleiding en de opleiding pedagogiek. Voor de school biedt deze samenwerking de mogelijkheid om vakdocenten (in opleiding) in te kunnen zetten.

In 2016 is het Lingewaal College gestart met het implementeren van PBS, Positive Behaviour Support. PBS is een evidence based systeem dat zorgt voor een geïntegreerde schoolbrede aanpak, gericht op het bevorderen van gewenst gedrag van alle leerlingen binnen de school. Het doel is een positieve, sociale omgeving te scheppen die het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt. Goed gedrag kun je leren!

Tijdens de lessen is er op het Lingewaal College gewerkt volgens de methodiek van het Direct Activerend Instructiemodel, DAIM. Het model geeft structuur aan de les en houdt rekening met de verschillen in leervermogen van de leerlingen. De strategie van DAIM is vooral effectief bij het aanbieden van kennis/informatie en voor het stap voor stap aanleren van vaardigheden en strategieën. Daarnaast gaat men bij directe instructie ervan uit dat nieuwe kennis en vaardigheden gebaseerd moeten zijn op eerder verworven kennis en vaardigheden.

Het Lingewaal College is volop in ontwikkeling. Zo is er in 2016 in overleg met Yulius Zorg gekeken naar het aanbieden van zorgarrangementen op maat. Ook het organiseren van activiteiten die bijdragen aan een positieve beleving van de schooltijd staan op de agenda. Kortom: Het Lingewaal College richt zich op een toekomst met perspectief.